

DUPL.

A NYÍREGYHÁZI VÁROSI FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

NYOLCADIK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1925—1926. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :
MARGÓCSY EMIL
IGAZGATÓ.

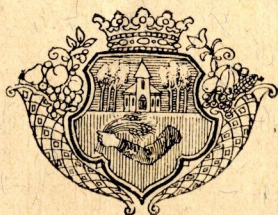
NYÍREGYHÁZA,
JÓBA ELEK KÖNYVNYOMDÁJA
1235—1926.

**A NYÍREGYHÁZI VÁROSI
FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA**

NYOLCADIK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1925—1926. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :
MARGÓCSY EMIL
IGAZGATÓ.

NYÍREGYHÁZA,
JÓBA ELEK KÖNYVNYOMDÁJA
1235—1926.

Tartalomjegyzék.

- I. Értekezések : a) Margócsy Emil : Cserkészzet a felső kereskedelmi iskolában.
b) Gál István : A kereskedelem szabályozása Szabolcs- és a vele szomszédos vármegyékben 1793-ban.
c) dr. Marssó József : Iskolánk első külföldi tanulmányútja.
d) Friedmann László IV. é. n. Bucsú c. költeménye.
- II. Az iskolai év története. (Igazgatói jelentés.)
- III. Felügyelet és igazgatás, tanári kar.
- IV. A tanulók névsora.
- V. A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok.
- VI. Adományok, jutalmak, versenyek eredménye.
- VII. Az érettségi vizsgálatok.
- VIII. Ifjúsági egyletek.
- IX. Tanulmányutak, kirándulások.
- X. Tudnivalók a jövő iskolai évről.
- XI. Az egyéves női ker. irodai szaktanfolyam.

Jelszavunk:
„Hazánknak éljünk!
Szívvel-lélekkel!”

„Hiszek egy Istenben!
Hiszek egy hazában!
Hiszek egy isteni örök igazságban!
Hiszek Magyarország feltámadásában!
Ámen.”

I.

Cserkészzet a felsőkeresk. iskolákban.

A magyar cserkészmozgalom célja, mint ahogy azt a Cserkészkönyv oly tömören előírja »Emberebb embert és magyarabb magyart nevelni». A kíváncsi második részében közösek az utjaink az egész magyar ifjúságával. Hogy a mai megcsonkított hazában mi a kötelessége a hazával szemben egy magyar ifjunak, azt szeretem hinni, hogy mindenki tudja. A kíváncsi első részében tudniülük, hogy emberebb embert neveljünk, e téren a felsőkereskedelmi iskolákkal szemben már több követelménnyel áll elő az élet, mert hisz a mi kikerülő növendékeink a magyar közgazdasági élet harcosai lesznek azonnai az iskola kapuján való távozásuk első percétől kezdve. Ma a harc nem fegyverekkel folyik, hanem egyrészt közgazdasági téren, másrészt a kultúra terén. Nem közömbös tehát Hazánkra nézve az, hogy a felső kereskedelmi iskolából eltávozott ifju mély készséggel, tudással és munkaszeretettel jelentkezik egyrészt mindennapi kenyerének megkeresésére, másrészt annak az órhelynek elfoglalására, hová őt a sors, a magyar sors állította.

És itt aggodalmaim vannak a magyar cserkészek egy részével szemben. A kereskedelmi iskola növendékei igen el vannak foglalva; délelőtt 8—1-ig tanítás van, sok helyen még délutánra is jut elfoglaltság. Tornakör, vallás, énekóra, gépirás, zene mind-meg annyi alkalom, hogy a növendéket elvonja a komoly munkától, és szinte lehetetlenné teszi a más napra való komoly előkészülést. Most jön még a cserkészzet. Mellyik magyar ifju ne lenne szívesen cserkész, vonza őt oda szíve mindegyiknek. Tetszik az egyenruha is, a különös üdvözlés, a kirándulások s a cserkészzetnek sok-sok kedves élménye. Egy-kettőre jelentkezik cserkésznek és csodálatos, a legnagyobb százaléka a gyenge tanulókból toborzódik. Szívvel-lélekkel neki veti magát a cserkészzetnek, nem mulasztana el egy összejövetelt sem, szorgalmasan készül a próbákra, de sajnos, mindez a tanulás rovására megy. Nem készül el pontosan az órákra, a házi feladataira sem fordít már annyi gondot, nem is telik idejéből, s megnyugtatta háborgó lelkiismeretét, hogy mint cserkész egyébként megteszi kötelességét.

Szomoru jelenségek merülnek fel. Az órákon mind sűrűbben hallatszik, «nem tudtam elkészülni, mert cserkészösszejövetelre kellett mennem». Az írásbeli feladatokat egyszerre 5—6 cserkész nem adja be a rendes időben, «mert cserkészversenyre készültünk». Volt cserkészcsapat, hol egy intő-rovó értekezlet alkalmából 56 cserkészből csak 14 nem részesült intésben, a 75 százaléka a cserkészcsapatnak nem teljesítette legelemibb kötelességét sem. Meggyőződésem, hogy az ily cserkészcsapat fennmaradása többet árt, mint használ. Véleményem szerint a felső kereskedelmi iskolában, hová átlagban gyengébb anyagot kapunk, mint a középiskolákban, a cserkészcsapatnak kell vezetni az egész iskolát.

A cserkészek azok, akik a legnagyobb erőfeszítés árán is, de 100 százalékgig szót fogadnak a tanároknak, az írásbelieket rendszeren, gondosan készítik. Az eszelebb cserkész segít gyenge társának. Az őrvezető maga is ügyel minden beosztott cserkészére, ha szorgalma lankadna, buzdítja, ha támogatásra szorul, támogatja. A parancsnok, aki érintkezik a tanárokkal, informálva kell, hogy legyen minden cserkész szorgalmáról, viselkedéséről. Előre kell különböző intézkedéseket bevezetni, a nehezebb tárgyakból, nyelvekből gyakorló órákat tartani, de el kell érni azt, hogy az intő-rovó értekezleteken egyetlen egy cserkész neve se forduljon elő a rovtottak között. Ha azt látják a szülők, hogy a cserkészszint biztató intézet arra, hogy gyermekeik boldogulni fognak, mily szívesen hozzák meg az anyagi áldozatokat. De a növendékek is vágyódnak oda, mert hisz a cserkész lassan-lassan egy fogalom lesz, akit becsülni, tisztelni kell, mert hisz a cserkészszetből kerülnek ki az osztályok legjobb növendékei, azok kapják a legtöbb segélyeket, jutalmakat s azok részesülnek a legtöbb kiváltságokban is. És nem kell egyéb ehhez, mint egy kis jóakarattal és a cserkészszet helyes, igazi útjának felismerése.

A harmadik cserkészszórvény így szól: «A cserkész, ahol tud — segít. S ha megnézzük a cserkészcsapatok beszámolóit, ha el olvassuk a cserkészszámait, szinte csodálkozva látjuk, hogy mi mindenre nem vállalkoznak a cserkészek. Van csapat, amelynek 1—2 holdas kertje van, melyet maga művel. Van csapat, amely vállalkozott 80—100 hadi-sir gondozására. De ott vannak a majálisoknál, ünnepségeknél, sokszor nehéz, szinte napszámosi munkára is vállalkoznak. Már most, ha körülnézünk az iskolákban, ha megtekintjük kertjét, bizony-bizony sok helyen szomoru tapasztalatokhoz jutunk. Nagy rendtelenség, kövek, tégladarabok, papírhulladékok szerteszét. A dudva lép el az utakat. Alig látunk virággyakat, díszítéseket, Kiszáradt fákkal találkozunk. Szinte látjuk, hogy a szegény fiatal csemete talán sohasem kapott vizet, letört ágai a növendékek durvaságáról tanuskodnak. Nem világ bolondítása-e az, hogy az ilyen iskola cserkészcsapata vállalkozik idegen külső munkákra, de nincs ideje, talán érzéke sem, hogy rendet, csíny vigyen a maga otthonába, iskolájába. Nem egy iskolaudvaron láttam ott fejejtett, elhagyott, vadrózsa töveket, mily kedves dolog lett volna azt a cserkészekkel beszemeztetni. Ha a

parancsnok nem ért hozzá, szívesen akadna cserkészbarát kertész, aki erre megtanítaná őket. De gyerünk az iskola épületébe. A folyosón már rendetlenséget látunk. Itt is, ott is szemét a földön, eldobott kenyérdarabok, a falon félrecsuszott képek. Egy sarokban a pók szövi már hetek óta várát. Alig tudjuk elhinni, hogy ezen a rendetlen folyosón naponként 30—40 cserkész megy végig, az ő szemük nem látja meg a rendetlenséget. Nem sietnek a hibát kijavítani, pedig egy kis jóakarattal mennyit lehetne elérni. Csak nem kellene a fősujt a külső szereplésekre fordítani, de a belső munkákra szoktatni őket. Ne akarjunk seperni addig más udvarán, míg a magunkén is annyi baj van. Az egyik padban egy kiálló szeg volt, több növendék ruhája beleakadt, figyeltem napokon keresztül, hogy eszibe jut-e egy cserkésznek a sok közül a szeget beverni. A szög csak továbbra is ott volt, egy csoportban 4—5 cserkész nagy terveket szőtt, kerületi cserkésznapról, verse nyekről tárgyaltak, de a szöget beverni egynek sem jutott eszébe. Egyik-másik olvasóm erre azt mondja, hogy ez nem a cserkésznek a kötelessége. Tessék az iskolaszolgának tisztán tartani a folyósót, az udvart; s ellenőrizze az igazgató, hogy rend legyen. Könnyű ezt mondani. A baj ott van, hogy a mi ifjúságunkban nincs meg a rend, a tisztaság és a szép iránti érzék. S ezzel szembe nem nézünk a cserkészeken keresztül megváltoztatni.

Pár szót szólnok még a nyári táborozásokról. Örömmel olvastam a júliusban Budapesten tartandó nagytáborról a közleményeket. Látom, hogy körültekintő gonddal van elkészítve. Egy jó alkalom arra is, hogy a nem sokat utazott szegény cserkész meg lássa Hazánk fővárosát, megismerje annak környékét, intézményeit, látogasson gyártelepeket, szóval sok-sok tapasztalattal gazdagítva térnek majd vissza a résztvevők, amellet, hogy mint cserkész is sokat tökéletesedett. De ilyennek kellene lenni minden táborozásnak. S itt a felső kereskedelmi iskoláknak már speciális kívánságai vannak. Szükséges az, hogy a csapat évenként más és más vidéken üsse fel a sátrát. Az alföldi fiúk a felvidéken, a felvidékiek meg jöjjenek a délibábos rónára. S a tábor színhelye legyen minél távolabb, hogy szegényes földrajzi ismereteikben meggyarapodva jöjjenek vissza a résztvevők. A programba minél több gyártelep megtekintését kell felvenni, tervszerűen, hogy így az áruismeret tanítását megkönnyítsük. Figyelemmel kísértem a múlt évek táborozásait, az illetékes körök sem voltak nagy részével megelégedve. Itt is fősujt a külsőségekre fektették. Mutatványos előadások, nagyhangu majálisok előkészületeivel és megtartásával telt ki a program. Azonkívül fő gond volt még a csapatok jó élelmezése, ami sok hejyt talán tulásba is ment, mert a szegény cserkész oly bő ellátást kapott, amilyenhez otthon sem volt hozzá szokva. Iskolánk két legnagyobb nyári táborozását összehasonlítva az 1923-iki balatonberényit és az 1924-iki tiszamentit, meggyőződésem az, hogy bár az ellátás sokkal jobb volt az utóbbinál s a Balatonnál talán nélkülözni is kellett néha-néha, sokkal értéke sebb tapasztalatokkal jöttek vissza onnan fiaink. A gondosan elő-

készített fáborozás hasznára van a csapatnak, iskolának, járjunk el tehát kellő körültekintéssel e téren.

Iskolánk minden tantermében egy díszes üvegkeret alatt van az illető évfolyam cserkészzeinek jegyzéke. Követendő például vannak kifüggesztve, hogy kik azok, akik kötelességeiknek minden téren iparkodnak eleget tenni. A keretből és cserkészetből azonnal kikerül annak a cserkésznek a neve, aki hanyag, vagy rossz viseletű. Vannak évfolyamok, hol a keret alatt kevés név van, alig 4—5 akad olyan, aki a helyét minden körülmények között megállja. De én bízom a jövőben. A magyar ifjúságnak meg kell változnia. El kell jönni az időnek, midőn majd szükek lesznek a keretek, s az osztályokban majd ujjal fognak rámutatni arra, aki nem cserkész. Mert Magyarország feltámadása csak akkor lehetséges, ha a magyar ifjúság a cserkésztvények szerint élve, minden vonalon tudni fogja kötelességét.

Margócsy Emil

„89.“ sz. Turul cserkészcsapat szerv.
test. elnöke.

A kereskedelem szabályozása Szabolcs- és a vele szomszédos vármegyekben 1793-ban*)

Irta: Gál István.

A 18. század végén a mezőgazdasági és ipari termékek árai között oly indokolatlanul nagy különbségek mutatkoztak, hogy azok áthidalására, valamint általában a közvetítő kereskedelem szabályozása céljából Szabolcs-, Bihar-, Szatmár-, Ugocsa-, Zemplén-, Hajdu-, Bereg- és Ungvármegye e célból kiküldött bizottságai 1793 május 1., 2. s 3. napjain Debrecenben összejöttek. Szabolcsvármegye részéről Ibrányi Farkas helyettes alispán, Kállay Ferenc, Vay Ádám és Erdődy Lajos táblabírák, Kállay János szolgabíró és Farkas László esküdt vettek részt a tanácskozásban.

Elsőben is a szőlő megmunkáltatásának nagy drágaságát tárgyalták s úgy találták, hogy ennek oka az a körülmény, hogy a vincellér is napszámot kap s így érdeke, hogy drágán fogadja a napszámot. Miért is úgy határoztak, hogy a vincellérnek a fizetésén és komencióján kívül napszámot nem szabad adni s minden földesur tartozzék e határozatot sub incurso actionis fiscalis végrehajtani. Ha a nemes szőlősgazda ellenkeznék s a földesur nem bírja vele, jelentse a vármegyének, mely magistratuali actione kényszerítse rá, a vincellér pedig pálcával büntetessék, ha napszámot mer kérni.

A szabad verseny fejlesztése céljából kívánatosnak találták, hogy minden külföldi mesterember — ha nem is céhbeli — továbbá

*) Kivonat a szerző Adatok Nyíregyháza kereskedelmének fejlődéséhez az újra telepítéstől 1840-ig c. munkájából.

bármely külföldi kereskedő minden helyen, nemcsak országos vásáron, hanem heti piacokon is minden megszorítás nélkül árulhassa készítményeit, illetve szabadon kereskedhessék. Ennek engedélyezése végett felirnak a kir. helytartó tanácsához. Elrendelték továbbá, hogy a vásáros helyen lakóknak mások, bár idegenek előtt vásárlásra vagy az elővételre (praecemptio) joguk ne legyen, valamint arra se legyen jussuk, hogy az általuk alkuba vett áru megvételétől mást eltiltsanak. Az árszabás adassék ki minden céhnek s minden kereskedőnek, hogy azok szorosan ahhoz tartsák magukat. A vásárokon a mesteremberek és kereskedők kötelesek az árakat feltűnően kifüggeszteni. A vásárokon és vásáros helyeken az árszabás ellenőrzéssék s ha a mesteremberek s kereskedők az árszabást nem tartanák meg, kényszerítsék őket arra a vármegye esküdtjei, kiknek a kihágást elkövetők 2 rh. frt. napidiját fizessenek. Az olyan mesterembert vagy kereskedőt, aki az árszabás miatt dacból nem viszi áruját a vásárra, jelentse fel az esküdt a vármegyénél, hogy mint a köz javát célzó rendelet ellen izgatók példás büntetést kapjanak.

A hus és faggyu árának megszabása tárgyában úgy határoztak, hogy azt minden megye egymástól függetlenül eszközölje, de az egymással szomszédos vármegyék közösen szabják időnkint azok árát. Így Szabolcs-, Bihar- és Szatmárvármegyék, valamint Debrecen sz. kir. város és a hajdu városok megegyeztek abban, hogy minden év június és november 6-án összeül az e célból kiküldött bizottság és meghatározza a hus és faggyu árát oly kötelezettséggel, hogy azt az illető megyék, illetve városok szigorúan megtartsák június, illetve november 15-től kezdve. Így a mészárosok tudni fogják mit adhatnak a marháért, lesz elegendő hus s nem lesz több ok a panaszra sem a mészárosok, sem a fogyasztók részéről.

A mészárosok panaszkodtak, hogy a limitált hus miatt rövidséget szenvednek, de panaszkodtak a vargák és szijgyártók is a bőr drágasága miatt. Ennek okát abban látta a bizottság, hogy a mészárosok a zsidóktól kölcsönt vesznek fel, hogy üzemüket folytathassák, oly kötelezettséggel, hogy a bőrt limitált áron alul tartoznak a hitelezőknek átadni, a zsidók pedig azokat magas áron adják el a vargáknak. A bizottság belátja, hogy a zsidókat nem tilthatja el végképpen a kereskedéstől, de nem találja megengedhetőnek, hogy a kölcsönadott pénz után törvénytelen kamatu nyereséget élvezzenek a bőrökön, miértis elrendeli, hogy minden megye nyomoztassa ki helységenként, mily szerződést kötöttek a mészárosok a hitelező zsidókkal s mily kamatra adtak ezek pénzt a bőrökre. Ha a szerződés szerint a mészáros 12 v. frton alul tartoznék a bőrt a hitelezőnek átszolgáltatni, akkor a bőrnek a szerződésben meghatározott ára publice auctoritate emeltessék fel 12 frtra s a hitelező kényszerítettessék azt ily áron átvenni. Így az uzorát is meggátolják, a mészáros sem panaszkozhatik, de a hitelező is megkapja kihelyezett tőkéjének rendes kamatát.

A bőr ára csak a mesteremberek és a földmivesek kedvéért limitált, tehát a megszabott ár megtartásának csak akkor van helye, ha mesterember vesz bőrt. A kereskedésben nincs helye a limitációnak. Ha

tehát a mészáros valamely hitelezővel vagy bárki mással oly szerződést kötött, melynél fogva csak a szerződő félnek adhatja át a bőrt, ezen szerződés dacára köteles a tőle bőrt venni akaró vargának, tímárnak és szijgyártónak a limitált áron annyi bőrt adni, amennyi ezek mesterségének folytatására szükséges. Ha azonban a mesterember szükséges felül nyerekedésre szed bőrt, nemcsak a bőr vétessék el tőle, hanem azon felül 24 v. frt. büntetést fizessen. Ha a mészáros vagy a zsidó nem akarja limitált áron átengedni a bőrt a mesterembernek, az esetben, ha paraszt, 24 pálcára büntetessék, ha nemes, ellene fiscalis actio indíttassék.

A nyers anyagok adásvevésénél nincs helye a limitációnak, mert ezzel a vásár forgalma szenvedne, miértis senkit sem köteleznek arra, hogy a vásárban megszabott áron adják a bőrt. A mesterember a mészárostól tartozik a bőrt venni limitált áron. A mészárosok ebben nem szenvednek kárt, mert hiszen a hus ára a bőrhöz, a bőr pedig a hus és a marha árához alkalmazkodik a limitációban.

A zsidók a marhabőrt a szarva, szőre és farka nélkül adják el, ennek következtében a gyanus, elveszett, vagy elloptott marhát nehéz volt kinyomozni, de a fésüsök is panaszkodtak, hogy a szarut drágán veszik a zsidótól. E bajok orvoslása céljából köteleztettek a zsidók, hogy a marhabőrt a szarva, szőre és farka nélkül eladni ne merészeljék.

Nem kevés panasz esett arról is, hogy a csizmadiák lóbőrből készült csizmákat adnak el marhabőrből készültk gyanánt.. E visszaélés meggátolása végett elrendelte a bizottság, hogy a csizmadiák kötelesek kemény büntetések terhe mellett a lóbőrből készült csizmákat belül L betűvel ellátni.

A kerékgyártók és bodnárok által készített munkákat s általában a fából készült ipari termékeket limitálni nem lehetett, mivel a fa ára az egyes megyékben a faanyag bősége vagy szűk volta szerint igen különböző volt, miértis a bizottság úgy határozott, hogy azok árát minden egyes vármegye külön-külön szabja meg. A cselédek bérének megszabásában sem talált egyenlő zsinórmértéket, így hát azt sem limitálta, azt azonban elrendelte, hogy senki passus vagy bizonyítvány nélkül idegen cselédet megfogadni ne merészeljen.

A mértékek egységesítése céljából elrendelte, hogy a bizottság legközelebb tartandó ülésére minden vármegye küldje be a kir helytartó tanács útján szerzett mértékeit, hogy azokat a bizottság felülvizsgálja. Végül az élelmiszerek és ruházati cikkek árát limitálta. Így külön-külön a csizmadiák, tímárok, szijgyártók, szücsök, lakatosok, süvegese, és kalaposok, kovácsok, német vargák, szürszabók, szabók, gubások, közönséges vargák termékeit, nem különben a nyers bőrök árát és a szőlőmunkások napszámát.

Szemelvényül ime néhány limitált ár: egy pár sárga vagy fekete kordovány legnagyobb férfiúnak való csizma selyem zsinórral, 4 r. frt.; asszonynak való piros sarkos csizma 2 r. frt. 20 kr.; egy nagy pár ökörbőrnek kikészítése fekete festékekkel együtt 2 frt. 30 kr.; egy pár debreceni farhám kantár nélkül körüljáróval 12 r. frt.; egy paraszt hám 36 kr.; asszonynak való

mente debreceni módon rókatorok prémmel s egész róka mál béléssel való csinálásért 4 r. frt.; egy közönséges nagy ködmön 4 r. frt. 30 kr.; báránybőrből való nagy bunda 10 r. frt.; közönséges ajtó magyar zárja pánntal 3 r. frt.; közönséges ajtókulcs 17 kr.; legjobb magyar süveg 1 r. frt. 8 kr.; nagy karimájú szőrkalap 1 r. frt. 15 kr.; egy pár nagy lóra való patkolás felveréssel 20 kr.; uj targonca vasazása 1 r. frt.; nyolc ökör után való erős szekér vasazása 40 r. frt.; asszonynak való egy pár rózsaszin, kék vagy zöld cipellő 1 r. frt. 18 kr.; egy pár viaszos legnagyobb stibli 5 r. frt.; bundára való legnagyobb debreceni öreg szebeni posztó szűr 6 r. frt. 30 kr.; debreceni nagy guba 2 r. frt. 33 kr.; privigyei legnagyobb szűr 3 r. frt. 30 kr.; férfinak való posztóból csinált mentének egy sor arany vagy selyem zsinórral varrásért 1 r. frt. 25 kr.; ujjas dolmány varrásért hasonló készüléttel 1 r. frt. 30 kr.; egy magyar egész köpönyeg varrásáért 1 r. frt. 15 kr.; cselédnek való debreceni tűrtös guba 5 r. frt.; ungvári és beregi legnagyobb guba 4 r. frt.; egy pár bivaly- vagy bikabőr kikészítése 3 r. frt. 24 kr.; egy pár nagy lóbőr kikészítése 1 r. frt. 42 kr.; szőlőmunkáért: nyitás, metszés, fedés napszáma élelmezéssel 14 kr.; élelmezés nélkül 17 kr.; földmunkáért: kaszálásért élelmezéssel 17 kr.; élelmezés nélkül 24 kr.; tengeri kapálásért élelmezéssel 10 kr., élelem nélkül 15 kr.

Végül a bizottság leszögezvén azt az igazságot, hogy az árak hullámzása egyedül a kínálat bőségétől vagy annak fogyatékosaságától függ, kijelenti, hogy az árak limitálásával nem azt célozza, hogy amikor bőséges kínálat folytán olcsóbban lehet venni az árut, azt olcsóbban adni ne legyen szabad, hanem azt óhajtja elérni, hogy kellő kínálat hiányában az árut limitált áron felül ne adják.

Iskolánk első külföldi tanulmányútja.

Wien, Semmering, Velence, Abbázia, Fiume,
Budapest.

I. A tervezgetés. Már szeptemberben feltettük a kérdést: hová menjünk tanulmányutra?, melyik külföldi államot keressük fel? Azt nem is kérdeztük, hogy menjünk-e, vagy ne, hogy érdemes-e külföldre menni vagy sem? E kérdés csak most, hirtőlag juthatott eszükbe. Az első hetekben amikor a terveket szövögetni kezdtük, annak az érzésnek varázsa és csábítása alatt állottunk, amely a messze idegenbe csábítja az igazán tanulni vágyó ifjút és az igazán tanítani akaró tanárt. A kérdés csak ez volt: hová menjünk? Oly utvonásat kerestünk, amely változatosságával, részleteinek sokféleségével az általános műveltség minden területén fejlesztőleg hat, emellett azonban kereskedelmi ismereteinknek bővítésére is alkalmat szolgáltat. Mutassuk meg a világváros lüktető életét, a zord hegyvidék csöndjét, kikötő forgalmát, nagymultu város történeti hagyományait, világfürdő helyek eleganciáját, a tenger végtelenségét! Ezért ezt az utvonalat választottuk: Wien — Semmering — Velence — Abbázia — Fiume. S bár az elmúlt években sok kirándulást tett ifjuságunk itthon, mégis

nehogy a sok idegen szépség látása káros gondolatokat ébresszen a fiuk lelkében, elhatároztuk, hogy utba ejtjük a hazai földnek legnagyobb természeti szépségét, a Balatont és legnagyobb, emberkéz emelte értékét, Budapestet is.

II. Előkészítés. Tervünk kivitelére a husvéti szünidőt választottuk, az előkészítéshez azonban már októberben hozzáfogtunk s ez a munka aztán folyt szakadatlanul egész az elindulásig. Levélben megkerestük a Magyar—Holland Kulturtársaságot, hogy mennyiért vállalná el az egész utazás lebonyolítását, a fenti utvonalon, tíz napot számítva. A társaság 4.650.000 koronát kért személyenként! Ilyen magas összeg kifizetéséről persze szó sem lehetett. A Máv. Menetjegyiroda már egész reális árat kért az egész utazás lebonyolításáért, 2.500.000 koronát személyenként. A Menetjegyirodaval aztán meg is tartottuk az összeköttetést mindvégig, innen kaptuk a körutazási jegyeket nagyon gondos és lelkiismeretes kiszolgálásban, amiért az ottani vezetőségnek e helyen is köszönetet mondunk. Az elszállásolásokról és étkezésekről azonban mi gondoskodtunk, mindent megrendeltünk előre. Így aztán sikerült a részvételi díjat 2.000.000 koronára csökkentenünk: ennyit fizettek a résztvevők személyenként. Mintegy kétezer kilométeres, tíz napos külföldi utnál kiutazottan alacsony ár. Mégis akadt néhány jó viseletű, szorgalmas fiu, aki szeretett volna eljönni, ennyit azonban nem tudott fizetni. Ezek, összesen kilencen, átlag 1.000.000 koronás segílyt kaptak. A segílyezést a Segítő-Egyesület és a Kisosz. munkája tette lehetővé farsangi táncmuláságunknak rendezésével. A multság főleg Domány Sándor tanár ur buzgólkodása folytán szép bevétellel zárult, amelyből 5.600.000 koronát tanulmányuti segílyezésre fordítottunk. A fiuk segílyezésére Énekes János prépost-kanonok ur 300.000, az Evangélikus Leányegylet 200.000 koronát adományozott. Fogadják e helyen is köszönetünket! Ugyancsak hálás köszönetet mondunk a Kereskedők és Gazdák Köre elnökségének, amely 4.000.000 koronát adományozott két tanár részvételi díjául. Ez tette lehetővé az igazgatón és alulírottan kívül Domány és Kollonay tanár urak részvételét. Naményi tanár ur 1.000.000 korona segílyben részesült. Iparkodtunk arra is, hogy ne pusztán anyagilag készítsük elő utunkat. Föld- és tájrajzi előadásokat tartottunk a meglátogatásra kijelölt vidékekről, hogy a bekövetkező közvetlen tapasztalatokból annál többet tudjanak a fiuk megtartani. Kollonay tanár ur Velencét, e sorok írója Wient ismertette. Utközben is, majdnem minden nap tartottunk ilyen előkészítő előadást, hogy a fiuk az eléjük tárul látnivalók tömegéből ki tudják választani az igazán megfigyeléseméltót.

III. Résztvevők. A társaság vezetését Margócsy Emil igazgató ur vállalta el. Az előkészítésnek minden apró részletre kiterjedő gondossága, az itt-ott mutatkozó nehézségek előrelátó elhárítása, utazás alatt a résztvevők érdekeinek tökéletes oltalmazása vezetőknek érdeme. A fiuk csapatának indítója, a menetelés rendezője Kollonay Zoltán tanár ur lett. Segítségére voltak a fegyelmezésben Domány Sándor és Naményi Gyula tanár urak. E sorok írója volt a

pénzkezelő. A résztvevő növendékek ezek voltak: a IV. évfolyamból Babicz Béla, Bacskai Zoltán, Balla Ferenc, Barta Ferenc, Képes József, Müller Tibor, Rácz Endre, Soltész József; a III.-ból Goldstein György, Kovács József, Lang Jenő, Sándorffi Béla, Schvarcz Simon; a II.-ból Kulcsár Ferenc, Szitha Miklós; az I.-ből Brandstätter Bertalan, Csiky Aladár, Kurcz Géza, Papp Dénes és Stima József. Csatlakoztak még társaságunkhoz: Klár Sándor földbirtokos urnak, iskolánk jóbarátjának Dezső nevű, VI. gimnázista fia, Domány tanár urnak Endre nevű joghallgató fia, Kardos István városi kulturtanácsos ur, iskolánk felügyelőbizottságának tagja, Vertse K. Andor ur, a »Nyirvidék« felelős szerkesztője és Csépany Jenő fényképész ur. A csatlakozásnak igen örültünk. Kardos tanácsos ur gazdag helyi és művészettörténeti ismeretei és magyarázatai különösen Velencében voltak nagy segítségünkre. Vertse szerkesztő ur nagyon élvezetes és pompás költői tehetséggel irt riportokban számolt be a »Nyirvidék«-ben a tanulmányutról. Csépany fényképész ur rengeteg, szebbnél-szebb felvételt készített utközben, a késő délutáni felvételek másnap reggel már képeslapok alakjában kaphatók voltak; ugyancsak Csépany fényképész ur munkája és ajándéka iskolánk részére a fényképfelvételekből összeállított izléses és kedves tabló is.

IV. A tanulmányut lefolyása. Utunk március 24-től április 2-ig tartott, összesen tíz napot vett igénybe. A Máv. és a Menetjegyiroda előzékenységből mindenütt kedvezményesen és mindenütt gyorsvonnattal utaztunk. Március 24-én, kora délután indultunk Nyiregyházáról. Budapesten átszállottunk és március 25-én reggelre simán, minden baj nélkül Wienbe érkeztünk.

Wienben két napot töltöttünk (márc. 25. és 26.) Szállásunk a város által fenntartott vándordiakok szállása, a Wanderschülerherberge volt, egyszerű, de tiszta hely. Nagyon kedvesen érintett bennünket, hogy a Herberge igazgatójának, Ronge urnak létsége személyesen várt bennünket megérkezésünkkor a pályaudvaron, pedig még nagyon korán volt. Szállásunkra siettünk, ahol a hideg víz az éjszakai ut fáradtságának még a nyomát is kivette belőlünk. Aztán sétára indultunk. Bejártuk a Ringet a Votivskirchétől körül a Museum für Kunst und Industrie épületéig. A hajdani császárváros legmonumentálisabb épületeiről, forgalmáról, hangulatáról e séta megadja az összbenyomást. Aztán sorbavesszük Wien egyes nevezetességeit. Megnézzük az Iparművészeti Muzeumot, aztán a Habsburgoknak a kapucinusok templomában lévő sirboltját és a Szt. István dómot. Ugy vettem észre, hogy a fejedelmi sirbolt mélységes csöndje Wien dübörgő forgalma után különös, megrázó hatással van a szemlélők mindegyikére. Délután Wien egyik legnagyobb áruházának, a Stafának modern belső berendezését nézzük meg, aztán kimegyünk Schönbrunnba. Itt különösen a császári kastély fényűző termei tetszenek. Ezzel el is télt utunknak második napja. A következő napon a Burgot, az ezzel szemben lévő két muzeumot nézzük meg, aztán megnézzük a tőzsdét, ami különösen tanulságos volt. A délelőtti a Votivskirche megtekintése fejezte be. Délután autóra ül a társaság és a belváros nevezetességeit sorba érintve a Praterbe megyünk. A fiatalok

mulatnak, az idősebbek pihennek az Óriáskerék környékén. Este meghallgatjuk a Rózsagavallért az Operában s ezzel búcsuzunk is Wientől.

Utunk negyedik napjának (márc. 27.) reggelén utazunk Semmeringre. Vonatunk szebbnél-szebb hegyi tájakon suhan keresztül, egyre magasabbra emelkedve. Az 1000 m. magasságnál elérjük Semmering állomást. Szállásunk a Sühnbahnhotelben van: a szálló nagysága, kényelme, fényűzése külön tanulmánynak tárgya. Verőfényes időben sétálunk el a Doppelreiter Kugel kilátó tornyához, amely központi fekvésénél fogva különösen alkalmas a vidék megtekintésére. Délután megmásszuk a hófedett Sonnevendstein hegycsúcsot s ezzel elérjük utunknak legmagasabb pontját, az 1523 métert. Vissza jövet megnézzük a Hotel Panhanst. Itt éppen egy nagy, nemzetközi sakkverseny döntő küzdelmei folytak. Ottlétünk alatt dr. Vajda magyar mester remist csinált a verseny győztesével, Rubinstein mesterrel. Este, otthon a szállóban egy kis tánccal búcsuzott a fiatalság a Semmeringtől.

A következő, ötödik napon utazunk Velencébe. Kora délelőttől késő estig vasuton vagyunk. Pompás, hegyes tájak, kies falvak, festői várromok között rohanunk. Közben mindnyájan élvezzük az osztrák étkezőkocsi kényelmét, ebédünket ott fogyasztottuk el. A nap lenyugszik, mire elérjük Olaszországot. A fehérek mögött rejtőző hold kísérteties fénye ömlik szét a tájékon, mire a gyászos emlékü Piáve folyóhoz érünk. Egy hazuról hozott nemzetiszínű szállagos koszoru repül a folyóba, szomorú sóhaj száll az égbe. Az itt elesett magyar katonáknak szólnak a virágok, a fohászok. Könnyes szemmel énekeljük a himnuszt. Felejthetetlen percek... Mire Velencét elérjük, leszáll az éjszaka. A vonaton Sartori Silvio magyar konzul fogadja a társaságot. Szállónkban a magyar Hotel Astoriában csakhamar nyugalomra térünk. Másnap (márc. 29.) már korán reggel etetjük a Szt. Márk-tér galambjait, élvezve a tér ódon hangulatát. Aztán apróra megnézzük a tér sok-sok nevezetességét, különösen sok időt töltve a Szt. Márk-templomban. Azután keresztül jártuk a Doge-palotát s egy kis tengerparti séta után még átsiettünk az új prokurációkban lévő múzeumon. Egy délelőttre bizony hatalmas program ez. Délután kihajózáztunk Murano szigetére s megnéztük a velencei üveggyártás és díszítés műhelyeit. Persze utközben nem mulasztjuk el a S. Giovanni e Peolo megtekintését sem. Az alkonyatot a Campanille tetejéről élvezzük. Az egyes műemlékekről művészeti szempontból Kardos tanácsos ur, történeti szempontból Kollonay tanár ur tart magyarázó előadást. Este, otthon a szállóban egy magyar származású, velencei export nagykereskedő, Szabados Jenő ur tart egyrészt nagyon tanulmányos, másrészt rendkívül érdekes előadást: beszélt a velencei iparcikkek exportálásáról Nyugat-Afrikába s az ottani viszonyokról személyes tapasztalatai alapján. Ez előadásért, valamint velencei tartózkodásunkat előkészítő szíves munkásságáért igaz köszönettel adózunk Szabados urnak. Velencei tartózkodásunknak második, tanulmányutunknak VII. napján (márc. 30.) kora reggel a Ponte Ri-

altón át a piacot és a hajvásárcsarnokot néztük meg. Innen a Frari-templomba vesszük utunkat. Ennek kellő megcsodálása után kísétálunk az állomásra, ahol vaporettóba szállunk s a Grand Canalon végighaladva sorba figyeljük a két parton egymásra következő nevezetességeket. Az Accademia del Belle Artinál kiszállunk s a délelőtti hátrajevő részét a képtár megtekintésére fordítjuk. Délután Lidóra hajókázunk s gyönyörködünk az elébünk táruló szabad Adriában. Visszatérve kis sétát teszünk a Riva del Schia-vonin, aztán gondolával átmegyünk az Isoja d. S. Giorgio Maggiorera s e sziget kincseit tekintjük meg.

Március utolsó napján korán kelünk. A gondola az Eneo gőzökre szállítja a társaságot s csakhamar nekivágunk az Adriának, Abbázia felé. Az előbbi napok fáradalma után legjobban pihenésre fordítjuk a délelőttöt. Délután kikötünk Pólában s van annyi időnk, hogy egy kis sétát tegyünk a kereskedelmi jelentőségétől megfosztott városban. Mindig az istriai partvidéken haladva késő este érkezünk Abbáziába. Itt is magyar vendéglőshöz szálltunk.

Április elsején a tengerparton hajadva elsétáltunk Lovranába. Villamossal visszatérve az Angiolina Parkban megfigyelhetjük a tarka nemzetközi társaságot, amely itt hullámzik. Délután egy kis gőzös átvisz bennünket Fiuméba. Bejárjuk a kikötőt, majd a városban teszünk sétát a Frangepán várig. Majd ismét a kikötőbe térünk vissza s megtekintjük a hatalmas méretű San Marco olasz hadihajónak belső berendezését. Innen az állomásra sietünk s jugoszláviai területen áthaladva kora délelőtt már a Balaton szépségeiben gyönyörködünk.

Április másodikán, utunknak tizedik napján Budapestre érkezünk. Előbb megnézzük a Tőzsdét, azután a Parlamentet, gazdasági és politikai életünknek két fő szervét. Azután sétát teszünk a Dunaparton. A társaság megállapítja, hogy sem kulturális értékeink, sem természeti szépségeink nem maradnak el a külföld mögött. Aztán a Nyugati pályaudvaron vonatra szállunk s késő este Nyíregyházára érkezünk.

V. *Visszapillantás.* Tanulóink az utazás alatt dicséretremélően jól viselkedtek. Ennek elismeréseképen a társaság minden egyes tagja kapott egy 32×50 cm-es nagy csoportképet.

Nyíregyháza város közönsége élénk érdeklődéssel kísérte figyelemmel utunkat. Reméljük, hogy iskolánknak barátai megőrzik érdeklődésüket jövőévi, németországi kirándulásunk iránt is.

A résztvevőknek napló alakjában kellett beszámolniuk az utról, élményekről, és benyomásokról. Élvezet volt olvasni, hogy mily felejthetetlen és értékes emlékekkel meggazdagodva tértek vissza. Nagy fáradtsággal járt a kirándulás megrendezése, de oly szép volt az eredmény, hogy érdemes volt megrendezni. Reméljük, hogy az első külföldi kirándulás után jön a többi évről-évre szebb és szebb.

Dr. MARSSÓ JÓZSEF.

Búcsú.

Az önképzőkör zárógyűlésére, mely egyuttal a leérettségizett növendékek búcsúja is volt, írta ezt a költeményt : Friedmann László IV. é. n.

Öröm tűzétől pirulnak az arcok,
Messze tekintők, vágyók a szemek ;
Négy év után, megküzdve már a harcot
E meghitt falak búcsút intenek.
A kapunál a szomorú fűz lombja
Halkan susogva bús áldást rebeg :
„Észben megérve, tettben megifjodva
Elmehettek vénült gyermekek“.

„Elmehettek, hisz rátok vár az élet,
Pályátok vissza nem vezet soha.
Új küzdelmek jönnek és új remények
Melyeket nem vált be az iskola.
Ahová kiléptek sivár az a tér
Kezetek erős munkájára vár.
Nagy lesz a munka s tán kicsiny a bér,
Mig le nem köszönt reátok a nyár“.

Dalos, víg kedvvel hallgatjuk e szókat,
De szívünk mélye mégis összeretten ;
Hisz boldogság volt élvezni a jókat,
Négyévi áldott, könnyű küzdelemben ...
Vigan megyünk, nem is gondolva arra
Magunk mögött hagyunk egy életet,
Tele derűvel, — könnyel és mosollyal ...
... Ifjú szép álmok Isten véletek.

Itt, hol az ifjú első ábrándjait
Aranyszálakkal selymesen szövö,
S képzeletének fellegrszárnyait
Kerítette az ábrándkép köré,
Ahol minden rózsás színekben játszik
És pillanatnyi csak a fájdalom,
Ezt hagyjuk itt, a drága, meghitt otthont
E búcsúzkodó csöndes alkonyon.

S ha elvonultak majd e lelki képek
A rózsatermő, áldott mult felett,
S elcsöndesült a hangja a zenének
Akkordjait beitta rengeteg,
S az emlékek el lesznek mind temetve,
Szívünk erős lesz, karunk megfeszül
Emeljük fel fejünket daccal, nem remegve
S a küszöböt így lépjük keresztül.

Odakint harsog a zúgó forgatag,
Odakint hömpölyg, sodor az ár.
S az áradatnak vénült harcosai
Helyett az élet új erőkre vár.
Mi megyünk egy szál karddala kezünkben
Harcolni vadul egy életen át
A legeszményibb s szent céllal előttünk :
Visszfoglalni a magyar hazát!

II.

Az iskolai év története.

Az elmúlt esztendő is gazdag volt eseményekben. Mintha az idén a multakhoz viszonyítva nagyobb lépéssel közeledtünk volna kitűzött célunk, egy minden igényeket kielégítő, modern felsőkereskedelmi iskola felé. A haladás a belső munka terén elért eredményekben mutatkozik. Mintha a háborús esztendők rossz emlékei kezdenének feledésbe menni. Fájdó még csak visszagondolni is a pár év előtti sivár multra, amidőn mindenre az volt a válasz, nem lehet megcsinálni a mai rossz körülmények között. S mindez a tanítás, s annak eredménye rovására ment. Nem fejlesztették a könyvtárakat, szertárakat. A tanároknak nem álltak rendelkezésre a segédeszközök, nem jutottak könyvekhez, szaklapokhoz. A tankönyvek közben elavultak, pótlásukról nem gondoskodtak. Nem is nagyon volt különben kedve a tanárságnak felvenni a küzdelmet, mert hisz lelkének felét lekötötték a megélhetés nehéz gondoljai, s a jövő sivár reményei, s rettegetei.

Ma már egy szebb jövő hajnalsugaraft látjuk. Kedves felejthetetlen emlékek fűznek az első megtett külföldi tanulmányuthoz. Ezzel növendékeinkbe, s talán magunkba is bele akartuk oltani az elégedetlenséget, hogy vágyódjanak többre, a talán első pillanatra elérhetetlennek látszó messze, szép idegenbe. Tanulni, megismerni a külföldet, hogy fel tudjuk velük venni a versenyt. S ez a minden vonalon való elégedetlenség, többrevágyás jellemzi ez 1925—26. esztendőt. Tanáraink is mintha felébredtek volna álmodozásukból, s ráeszméltek, hogy a kereskedelmi iskolák tanárainak különösen haladni kell a korrall, mert hisz ők az életre készítik elő az ifjúságot. S megindul az önképzés munkája. Középiskolai képesítéssel bíró tanáraink mind foglalkoznak a kiegészítő vizsga letételével. Jó példát mutatott nekik közöttük a legöregebb Bácskai kolléga, ki a középiskolai német—francia képesítés mellé megszerzi a felsőkereskedelmi iskolákra képesítő oklevelet, úgy a németből, mint a franciából. Bizom benne, hogy a jövő évi értesítőben már arról számolhatunk be, hogy iskolánknak minden tanára a kereskedelmi iskolákra is képesítve van.

Tanulmányi ügyek. A tanévet szeptember 4-én kezdtük és zavartalanul tanítottunk az év végéig. Növendékeink magaviselete nem volt teljesen kifogástalan, 2—3 súlyosabb fegyelmi eset is fordult elő, de nagyszámban voltak kisebb vétségek. Ennek magyarázata talán az is, hogy nagyobb igényekkel léptünk fel velük szemben, s a háborús nevelésben részesült, s a felfordult világot átélte ifju nehezen szokja meg a fegyelmet, a rendet, a pontosságot. A szülőkkel való sűrű érintkezést fenntartottuk az idén is. Az igazgató minden második héten bejegyezte észrevételeit a vidéki növendékek szülőikhez írott levelébe. Szülői értekezletet két ízben tartottunk, egyet februáriusban a Nemzeti Bank épületében, iskolánk épít-

kezésének kérdése volt a szőnyegen. Mig a másodikat június 6-án, mikor is dr. Marssó József tanár tartott előadást nagy érdeklődést keltve. Azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy töltsék el növendékeink hasznosan a nagy szünidőt, s főleg milyen olvasmányokat adjanak a szülők gyermekeik kezébe. Majd az igazgató ismertette a jövő esztendőre vonatkozó tudnivalókat, s több aktuális kérdést vetett fel megbeszélés végett.

A tanulmányi eredmény még nem volt teljesen kielégítő, de a mult esztendőhöz viszonyítva haladás mutatkozik. A cserkészlet erkölcsi alapra való fektetésének meg lett az eredménye. A szorgalmas cserkészek vitték magukkal a többieket s bizony öröm volt nézni, hogy nem egy lusta tanuló csak azért látott a munkához, hogy bennmaradhasson a csapatban. Növendékeink egy része még mindig nem látott azonban azzal a komolysággal a munkához, amit a mai nehéz viszonyok között joggal meglehetett volna kívánni. A különböző egyletekben való részvétel is igen elvonja a gyengébb tanulók figyelmét. E téren is már jobb állapotok vannak az idén, mert megnehezítettük a gyenge, lusta tanulóknak az egyesületekben való szereplést. De ennél tovább kell mennünk s a jövő évben végrehajtjuk tanári karunk határozatát, hogy a kötelességét nem végző, s intés rovásban részesülő tanuló *semmiféle egyletnek sem lehet tagja*, semmiféle mellékórára sem iratkozhatnak be. Növendékeink egy része az idén is igen gyenge előkészültséggel jött iskolánkba. Még mindig sokan voltak, akiknek fogalma sem volt a helyesírásról, az alapműveletekről. Türelmetlenül várjuk az e téren való javulást, mert mindaddig, mig ez be nem következik, kénytelenek vagyunk a nivót leszállítani akkor, mikor az élet azt követelné, hogy évről-évre emeljük.

Az egyes tárgyakban az elért eredmény az idén kedvezőbb volt a multhoz képest. Növendékeink sok irodalmi pályázaton vettek részt, ami fokozta fogalmazási képességüket. Többen járatták és élvezetivel olvasták az idén megjelent német diák ujságot. A folyosón elhelyezett franciá nagy naptár kedves olvasmányuk volt. A külföldi kirándulással kapcsolatos leveleket és a világ legnevezetesebb tőzsdéihez árfolyamjegyző lapok küldése iránti kérelmeket mind a növendékekkel irattuk. A földrajz pályázaton igen sok szép munka érkezett be. A gyorsíróversenyeken résztvevő növendékek is megállották helyüket. A számtani tudásuk fokozása céljából minden növendék megkapta a budapesti tőzsde árfolyamjegyző lapját. Sőt a külföldi árfolyamokat is az eredeti börzlapokból kereshették ki, mert a wieni, frankfurti, berlini, párizsi, londoni és new-yorki tőzsdék megkeresésünkre mind küldtek árfolyamjegyző lapokat, úgyhogy az a bizonytalanság, amely az elmúlt években a ker. számtan tanításánál mutatkozott, kezd megszűnni. Kár, hogy most június derekán még mindig nem ismerjük a jövő évi órabeosztást. A II. évfolyamba is két idegen nyelvet fogunk tanítani, de nem tudjuk még, hogy minek a rovására. Olyan hírek is voltak, hogy a magyar keresk. levelezés a II. évfolyamból is kikerül. Ez magával hozza, hogy az idegen nyelvű ker. levelezés is legfeljebb a III. évfolyam második felében kezdhető.

Nem tudom helyeselni ezt a kísérletet. Hisz a gyakorlat emberei már most sincsenek megelégedve az érettségizettek munkájával külső kiállítás, forma, szépség tekintetében. Hogy ezentul még rosszabbak lennének a viszonyok az bizonyos. A multban legalább e téren tudtunk elfogadhatót produkálni. Két irányzat küzdött egymással. Egyesületünkben a felsőkereskedelmi iskolák tanításterveinek reformjainál. Az egyik az elméletre helyezte a fősúlyt. Ezek kereskedelmi középiskolákról álmodoztak. A másik irányzat, amely azt mondja, hogy a kereskedelmi iskola szakiskola, így ott a gyakorlat a fontosabb. Véleményem szerint az aranyos középut a leghelyesebb, midőn az elmélet és a gyakorlat helyes összhangban vannak. Ezt az összhangot látom veszélyeztetve az utóbbi idők reformjaival, midőn a könyvvitel, kereskedelmi levelezés óraszámait erősen redukálják.

A váltóról tartott egy igen érdekes, s gyakorlati példákkal fűszerezett előadást a IV. évf. növendékeinek dr. Hoffmann Mór ügyvéd ur, felügyelőbizottságunk buzgó tagja, kinek kedvességét ezuton is hálásan megköszönöm.

Szeretném ismerni az összes iskolák véleményét arról, hogy célszerű volt-e a második idegen nyelvnek már az első évfolyamba való bevezetése. Kíváncsi volna, ha a főigazgatóság erre vonatkozólag egy körkérdést intézne. Sok előnye van az idegen nyelv négy éven keresztül való tanításának, s az eredmény bizonyosan nagyobb lesz e téren az eddiginél. Csak az a kérdés, hogy az a sok gyenge koponya, amelyre a mult évi értesítők is annyit panaszkodtak, megbirja-e a két idegen nyelvet, s ha megbirja, minek a rovására történik ez?

Iskolánkban ez évben bevezettük az angol nyelv tanítását. A harmadik évfolyam fele az angolt, másik fele a franciát tanulta. A jövő évben ezt a megosztást folytatjuk úgy, hogy már az első, harmadik és negyedik évfolyamban is tanítjuk mindkét nyelvet. Öröndetes jelenségnek látom ezt, amely a növendékek, a szülők és a társadalom helyeslésével találkozott. Annyira érezzük mi itt Csonkamagyarország végvárában a Trianon szomorú következményeit, amely Trianonban főrésze a franciáknak volt, hogy hiszem ebből a szempontból is helyesebb egy angol, mint egy francia orientáció.

Változás a tanári karban. Az angol nyelv az idén már rendes tantárgy lett iskolánkban, ennek tanítására Gál István városi tisztviselő, az angol nyelv tanára nyert megbízást. Iskolánk lelkes, buzgó tanárt nyert benne. Az énekoktatás, illetve a dalkör vezetése Magyar Lászlóra volt ez évben bízva, aki nagy ambícióval látott hivatásához és rövid idő alatt is szép eredményt ért el. Tanári és hitoktatói karunk derék gárdájában egyéb változás nem volt.

Hivatalos látogatások. Igen kevés eseményről számolhatok be e téren. A főigazgatóságban beállott változás hozta magával, hogy ez évben a szokásos látogatás elmaradt. Felügyelőbizottságunk tagjai is, — bizonyára nagy elfoglaltságuk miatt — az idén kevesebbet látogatták iskolánkat, pedig mi mindig nagy sülyt helyeztünk a gyakorlat embereinek véleményére és jó tanácsaira.

Trautmann Henrik kir. főigazgató urat május első napjaiban a Kormányzó ur Öfömlétósága kinevezte a közigazdasági egyetem

nyilvános rendes tanárának, ez magával hozta főigazgatói állásáról való lemondását. Nehéz időben került ő a főigazgatói székbe, s csak azért volt neki könnyű dolga, mert egy többévtizedre visszatekintő értékes tanári munka és a kereskedelmi szakiskolai tanárság osztatlan bizalma és szeretete állott a háta megett, hisz az országos egyesület elnöki székéből került e méltóságra. Iskolánk, s tanári karunk iránt rövid főigazgatósága alatt is annyi szeretettel és jóindulattal viseltetett, hogy emlékét e minőségben is mindig megfoglaljuk őrizni.

Utódja a főigazgatói székben Kritza István kir. főigazgató ur, a budapesti áll. felsőkereskedelmi iskola igazgatója lett. Régi, kipróbált, értékes tagja ő a kereskedelmi szakoktatásnak. A magyar tengerpartról, Fiuméből került hazánk szép fővárosába. Már ott bontakozott ki széles látóköre, s vezető képessége. S ha ehhez hozzávesszük izzó hazaszeretét, amelyet szülőföldjén, a székelyföldön szívott magába, megtaláljuk azt a három jó tulajdonságot benne, amely predestinálta őt erre az állásra. Kereskedelmi szakoktatásunk osztatlan örömmel fogadta kinevezését, s midőn én a Mindenható áldását kérem munkálkodására, annak a reményemnek adok kifejezést, hogy a jövő évben eljön körünkbe, hogy személyes megjelenésével is buzdítást adjon nekünk a további nehéz munkánkra.

Egészségügyünk elég kielégítő volt. Növendékeink körében nem volt nagyobb mulasztás. Tanári karunk tagjai betegség miatt alig mulasztottak. Egy haláleset fordult elő növendékeink körében Kondor Sándor II. évf. katonanövendékünk önkézevel vetett véget életének. A 24 éves ifju, ki derékbatört tanuló pályafutását akarta ismét folytatni, de nem tudott beilleszkedni iskolánk szigorú fegyelmébe, ily váratlanul tett pontot hányatott életében. Az ő esete is csak azt mutatja, hogy nem helyes megengedni idősebb, s katonaruhát viselő s egész más lelki életet élő tanulóknak a többiekkel együtt való iskolabajarást. Legyenek ezek csak magántanulók, mert ottlétük a fegyelem rovására megy. Kivüle még egy katona növendékünk volt, de ő is sok bajt szerzett óramulasztásaival, s fegyelemsértéseivel.

Ünnepélyek. A megnyitó ünnepélyünket szept. 4-én tartottuk.

Az aradi vértanuk emlékének ez évben úgy áldoztunk, hogy a teljes iskola elzarándokolt Debrecenbe a Nagy Sándor emlékhöz, hol az 1849-iki augusztus 2-iki debreceni csata folyt le. Az ünnepi beszédet Kollonay Zoltán tanárunk tartotta, s ő koszorúzta meg az emlékoszlopot s két énekszámon kívül szavalattal szerepeltek. Hogyan Margit ntf., Geiger György és Rosenblüh Ottó IV. évf. Még ilyen hatásos és stílszerű október 6-iki ünnepélyben nem volt részünk. A dombról széjjel nézve a csatatéren szinte láttuk a már porladó hősök lelkét lebegni a kedves őszi napsütésben. Innen a hatvanutcai öreg temetőbe mentünk Csokonai sírjához, hol szintén tartottunk egy kis ünnepélyt. Kövendy Károly tanár igen tartalmas beszéd kíséretében helyezte el a koszort a sírra. Beszédet mondott még Bácskai Zoltán, az önképzőkör elnöke, a cserkészek Csokonai-nótá-

kat énekeltek, míg Révész Lili ntf. és Képes József IV. Csokonai-verseket szavaltak.

Széchenyi ünnepélyünket november 23-án tartottuk. Az ünnepi beszédet Domány Sándor tanárunk tartotta. Az igazgató kihirdette a Széchenyi ódapályázat eredményét. A nyertes: Fülöp Sándor II. Az ódát Hajdu Márta szavalta el. Goldblatt István és Schwarcz Péter IV. hegedűszámmal szerepeltek. Marton Erzsébet ntf. és Képes József IV. szavalt, míg Bacskay Zoltán IV. szabad-előadást tartott. S a jól sikerült ünnepséget a Himnusszal zártuk be.

Karácsonyfa ünnepélyünkről a Nyirvidék tudósítója alábbiakban számol be:

A »89. sz. Turul Cserkészcsapat« f. hó 19-én délután 5 órai kezdettel a városi felsőker. iskolában karácsonyfa ünnepélyt tartott. Az ünnepély iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy a terem kicsinynek bizonyult a nagyszámu hallgatóság befogadására. Bensőséges, családias volt ez a kis ünnepély: a terem egyik sarkában dusan megrakott karácsonyfa állott, körötte ragyogó szemekkel a cserkészfiúk. Feizendült ajkukról a karácsonyi ének s valami szent karácsonyi áhitat töltötte be a szívünket. Az igazgató imádkozott. Szeretet áradt a szavaiból, a munka szeretete; cserkészimájában benne égett szegény csonka hazánk pusztulása feletti nagy fájdalom, de volt benne valami fanatikus hit is, a munka sikerének hite, amelyet ő minden cserkészfiuba, minden tanítványába szinte észrevétlenül olt be. A Mindenható áldását kérte a cserkészcsapat s Kolonay parancsnok jövő évi munkásságára is. Fényes Elek Szőlőssy István: »Üzent a tábor« c. költeményét mély átérzéssel, kellemes orgánummal szavalta. Utána a cserkészének kedves melódiájú német dalt énekel, majd a legpöttömnyibb cserkész, Kelemen György lépett elő s meglepő hűvvel adta elő monológiáját; igazi cserkészönérettel adott kifejezést afeletű haragjának, hogy önfeláldozó cserkészbravurját, mellyel az egész táborot megmentette, még kötelességmulasztásnak tekintik. A közönség is osztozott bánatában s nagyon megtapsolta a kis tábormentőt. — Képes József rajvezető a tavalyi egri s hortobágyi cserkészkirándulást ismertette élvezetes felolvasásában. — Kovács Kálmán »Már várnak« c. saját költeményét szavalja mély átérzéssel. Szép költeményéért megérdemelt tapsot kapott. Fazekas István a már szokott ügyességgel, kedvességgel adta elő monológiáját. Most megkapó erejű irredenta dalokat énekel a cserkész énekkar. Könnyek gyűlnek a szemekbe, együtt sirunk, együtt érzünk az idegenné lenni nem tudó magyar gulyással, aki kalapját földhöz csapva busan énekl: »Az Isten tud a jószágnak csehül káromkodni.« A cserkész zenekar irredenta dalokat játszik s megkezdődik a karácsonyfa bontás. Bájos kis angyalkák lépik el a pódiumot, csomag van mindegyiknek a kezében, odalejt mindegyikőjük egy-egy kiszemelt csinos cserkészfiúhoz s legszebb mosolyával nyújt át egy csomagot tele karácsonyi ajándékkal, csupa hasznos dologgal. Öröm van az arcokon, öröm a szívekben. Bocskai Zoltán befejező szavai után kedves

emlékekkel távozunk a teremből, magunkkal víve egy kicsiny cserkészcsapat hitének, munkaszeretetének, határtalan fajszeretetének, vallásosságának ezernyi jelét, bizonyítékát: valahogy éreztük, hogy ezek a cserkészifjak másképp látják, másképp akarják a jövőt mint a mai ifjúság legnagyobb része; ők a munka hívei, az ő életük tartalmas, szép élet lesz, mert erre az életre igyekeznek nevelni őket.

A cserkészifjak sokoldalúságáról tett tanubizonyságot az a cserkészfiuk által összeállított rádiókészülék, amely az előadás után a vendégek rendelkezésére állott. Tester Kálmán tanár ügyes vezetése mellett maguk a cserkészfiuk állították össze, szerelték fel a csapat részére a háromlángos készüléket, mely kifogástalanul működik, amiről a vendégek előadás után nagy örömmel győződtek meg.

Március 15-iki hazafias ünnepélyünket ez évben a Debreceni utcai temetőben Benczur Miklós negyvennyolcas honvédszázados sírjánál tartottuk meg. A mai ifjúság nem tudja kellőleg értékelni március 15. jelentőségét. A legtöbbje előtt ez egy sablonos ünnep, amelyen szünet van és neki beszédeket, szavakat kell végighaligatni. Az ő szívét nem dobogtatja meg e szent napra való visszaemlékezés. Emlékezem gyermekkoromra, midőn az aszódi Petőfi-gimnázium előtt tartottuk az ünnepélyt s az ünnepély után üdvözlő sürgönyt küldtek a Turinban élő legnagyobb magyarnak, Kossuth apánknak. S ő minden március 15-én elküldte rá biztató válaszát. Este felé jött meg az üzenet s oly melegség, boldogság hatotta át szívünket, midőn megjött az üdvözlés. S az egyszerű emberek szempilláin csillogó könnyek azt jelentették, hogy ezek a cselekvésre is készek, «ha még egyszer azt üzeni.» Ezt az érzést szerettem volna beleopni a mi ifjaink fogékony szívébe. Azért vittük ki őket egy honvédtiszt porladó sírjához, hol talán az ott nyíló ibolyák, a földből kitörő fűszálak, de a régi s korhadó fákra rászálló madarak is mind egy szebb korról mesélnek, énekelnek. Célunkat elértük, valahogy ebből a mai sivár világból egy órára elrepültünk az emlékezet szárnyán egy tisztultabb világba, hol tisztább fénnel égett a hazaszeretet tüze. Az énekkar Magyar László karnagy vezetésével két számmal szerepelt. Szavaltak Lépi Irén ntf. és Képes József IV. oszt. t. Elszavalták még Friedmann László IV. és Fülöp Sándor II. pályanyertes ódáit, míg a hatásos ünnepi beszédet Kollonay Zoltán tanárunk tartotta.

Rákóczi ünnepélyünket május 13-án majálisunkkal kapcsolatban a Sóstó nagytermében tartottuk, délelőtt a tanulóifjúságnak és délután 6-kor a nagyközönség részére. Az ünnepi beszédet nagy hatást elérve Bácskai József tanár tartotta. Az ifjúság nevében Geiger György IV. beszélt. Szavalt Hajdu Katajn és Rosenblüh Ottó ntf., Képes József, Fazekas István, Soltész József IV., Halász Ottó III., Duhony Bertalan II. A vegyeskar egy énekkel szerepelt, míg végül nyolc leány növendékünk diszpalotást táncolt.

Herczeg Ferenc jubileuma alkalmából diszönképzőköri gyűlést tartottunk június 10-én.

A dr. Schack Béla önképzőkör zárógyűlését, mely egyuttal a leérettségizett ifjak búcsuzója is volt, június 19-én tartottuk. Az ünnepi beszédet a kör vezető tanára Kövendy Károly tartotta, volt szavalat, ének, beszámoló. A távozók nevében Bacskay Zoltán vesz búcsút a zászlótól s átadja tisztán vajó megőrzés végett a III. évfolyamnak s felhangzik a búcsuzó: Ballag már a vendiák tovább...

Záróünnepélyünket a szokásos keretekben június 29-én tartottuk.

Magánvizsgálatokat négy ízben tartottunk. A szeptemberi magánvizsgákon Kárdos István kulturtanácsos ur, decemberben Baruch Artur ur, a Keresk. és Gazdák Körének érdemes elnöke, májusban Énekes János róm. kath. kanonok ur, iskolánk igaz jó akarója míg végül júniusban ismét Kárdos István kulturtanácsos ur elnökölték. Hálásan köszönöm azt a jóindulatot és kedvességet, melyben mindhármuktól részünk volt.

Egyéb események. Iskolánk kibővítésének kérdése ez évben is szőnyegre került. A januárban tartott felügyelő-bizottsági gyűlésen, úgy az elnökő dr. Bencs Kálmán polgármester, kormányfőtanácsos ur, mint a tagok valamennyien meleg szeretettel karolták fel az ügyet és határozatba is ment az előmunkálatoknak sürgős megindítása. Ez két részből állott, a pótépitkezés terveinek és költségvetésének sürgős elkészítéséből, másrészt mozgalom indítása a társadalom és az elsősorban érdekejt szülők körében anyagi támogatás tekintetében. A mérnöki hivatal a kívánt időpontra, február 15-re el is készítette a terveket, hálás köszönetet mondok Nagy Elek műszaki tanácsos urnak munkálkodásukért. A szülők köréből kiküldött bizottság, melynek élére a Nyíregyházán közszeregetben álló Rigó Alfons Magyar Nemzeti Bank főnöke állott, maga részéről mindent megtett s a kívánt hozzájárulás biztosítottak is látszott. Azonban dr. Bencs Kálmán polgármester ur, aki egyrészt mindig szeme előtt tartotta iskolánk érdekeit, másrészt ismeri városa jelenlegi anyagi helyzetét, amikor a külföldi kölcsönök még mindig csak a tárgyalás stádiumáig jutottak el, helyesebbnek vélte egy évvel kitolni a kérdés megoldását, mert ekkor a város jobb anyagi helyzetben lévén, állami támogatás mellett a kívánalmakat kielégítőbb módon teljesítheti.

Felügyelő-bizottságunk meghajolt az óhaj előtt, mert az iskola érdekei is ezt kívánták. Inkább várjunk egy, esetleg két évet is, amikor nagyobb állami segítséggel egy új épületet emelhetünk Nyíregyházán a keresk. szakoktatásnak. Ahogy én ismerem a mi szeretett elnökünket, városunk agilis polgármesterét, jó kezekbe látni letéve az ügyet. Kulturális ügyekben buzgó munkatársa neki s valódi jobbkeze Kárdos István tanügyi tanácsos. Midőn mindkettőjüknek hálásan köszönöm iskolánk iránt annyiszor megnyilvánult jóindulatukat, kérem őket, hogy legyenek buzgó támogatói

ügyünknek. Törekvéseikre a Mindenható áldását kérem. Köszönöm Rigó Alfonz bankfőnök urnak is buzgólkodását, fáradozását.

Országos Egyesületünk múltévi közgyűlését szeptemberben Siófokon tartotta, amelyen iskolánknak mind a nyolc tanára részt vett, ezzel is dokumentálni akarta tanári karunk, hogy ahol iskolai érdekről van szó, ahol tanulni lehet, hogy jobban taníthassunk, ott vagyunk valamennyien. Az idei közgyűlés szintén szeptemberben Miskolcon lesz. Már csak azon kedves viszonynál fogva is, amellyel mi a szomszédos miskolci testvériskolákkal, annak érdemes tanáraival és kiváló igazgatóival vagyunk, hiszem, hogy oda is elmegyünk valamennyien.

Iskolánk hét tanárának van állami fizetés kiegészítése s be vannak osztva a nem állami tanárok rangsorába. Az állami tanárokéhoz hasonlóan a csoportosítás itt is megtörtént. Örömmel jelenthetem, hogy jelenleg már iskolánk összes tanára az A) csoportba került, illetve az utolsónak, Bácskai kollégánknak június 1-től való besorozása folyamatban van, mert hisz a hasonló szolgálati idővel bíró állami tanár az A.) csoportba került. Ennek az elvnek a 100 százalékig való keresztülvitele igen fontos. Az első rendezésnél fellezáró hiányára való hivatkozással nem hajtották az elvet teljesen végre, emiatt az Országos Egyesület egy beadvánnyal fordult a Miniszter Ur Önagyméltóságához, rámutatva arra, hogy a keresk. szakoktatás érdeke az, hogy az a bizonytalanság és nyugtalanság, amely a különböző sérelmek miatt a tanárság körében volt, megszűnjék. Egyesületünk érdemes elnöke dr. Dengl János vette kezébe az ügyet s az eredmény meg is lett, mert mint örömmel értesültünk, a Miniszterium a jövőben kivétel nélkül végrehajtja, hogy a nem állami tanárok illetménye az államiakéval teljesen egyenlő lesz. Fogadja ezúton is szeretett elnökünk halás köszönetünket. Felügyelő-bizottságunk május 27-én tartott ülésén foglalkozott a kérdéssel és határozatot hozott, hogy azt az elvet, amelyet minden tanár megválasztási jegyzőkönyvébe fektetett, a jövőben is keresztül óhajtja vinni, vagyis hogy iskolánk tanárainak és igazgatójának mindenkori annyi lesz a javadalma, mint amennyi a hasonló szolgálati idővel bíró állami tanárnak, illetve igazgatónak van. Tanári karunk megnyugvással és őszinte köszönettel vette tudomásul felügyelő-bizottságunk határozatát.

Tanári karunk több értekezleten foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy mily fontos a felső ker. iskolai tanárságra nézve, ha tagjai külföldi tanulmányutakra mennek. Mily más eredménnyel tanít az a tanár, ki ismeri a külföldet s így szélesebb a látókörrel. Különösen fontos az idegen nyelveket tanító tanárokra nézve, ha időnként hosszabb időt töltenek német, illetve francia vidéken, hogy így nyelvtudásuk még tökéletesebb legyen. Elsőnek Bácskai József kollégánk adta be kérelmét tanulmányi segély iránt, a szünetelt egy francia egyetemi városban óhajtva tölteni. Nyíregyháza városa 3.500.000 korona tanulmányi segélyt szavazott meg a felügyelőbizottságunk előterjesztésére. S reméljük, hogy keresk. és Iparkamarához benyújtott kérelme is kedvező elintézkedést nyer s a

kamara is támogatni fogja őt. De égett a vágy iskolánk többi tanáraiban is, menni a külföldre, megismerni azt, tapasztalatot gyűjteni, a nyelvismereteket tökéletesíteni; s gondoltunk egy mérészet valamennyien, mind egy-egy szép tervet dolgoztunk ki a szünidőre, melynek megvalósításához a felügyelő bizottságunk segítségét kértük. Egyikünk németországi tervet készített, a másik Svájcig óhajt elmenni, a harmadik Ausztriát, a negyedik egész Oroszországot akarja talán bejárni. S felügyelő-bizottságunk, mely eddig is minden nemes törekvésünket pártolta, most is teljesítette kérésünket s az alábbi határozatot hozta:

a) A felügyelő bizottság elismeréssel veszi tudomásul a tanári kar lelkes törekvését, amelytől az iskola nivójának emelését biztosan remélni lehet.

b) Kiutal az 1925—26. évi többlet bevétel terhére a folyamodó hat kebelbeli tanárnak a július havi fizetésével egyenlő összeget azon óhajjal, hogy Marssó és Kövendy tanárok főcélja a német nyelvben való tökéletesedésük legyen. Domány és Tester tanárok a keresk. szokásokra és az üzleti élet tanulmányozására fordítsák a főszűlt. Kollonay tanárnál a földrajzi és kémiai ismereteinek gyarapítása a cél, míg az igazgató tanulmányozza a beutazandó külföld keresk. szakoktatását és az iskolák vezetését.

c) Naményi Gyula hely. tanárnak a női tanfolyam 1925—26. évi bevételi többlete terhére kifizet 1,700.000 koronát azon kívánsággal, hogy ő a kereskedelmi ismeretek szerzésén kívül tanulmányozza a külföld szép- gép és gyorsírás tanítását.

d) Mind a hét tanár köteles külföldi utjáról beszámolót készíteni, s az igazgató által kijelölendő egyik tanári értekezleten előadni. A beszámolókat Bácskai József tanár franciaországi útjának leírásával együtt a jövő évi értesítőben az igazgató esetleg közölni fogja.

S elmegyünk valamennyien, hogy a kellemes a hasznossal összekötven egy-egy külföldi tanulmányut után szeptemberben újból összejöjjünk a szent munkára. Munkálni a magyar ifjúságot. S azt a sok-sok tapasztalatot, mi mind tovább fogjuk adni, tovább adjuk tanítványainknak, kik így az életre biztosan jobban elkészülve fognak kiléphetni. S ha ez az álmunk megvalósul, felügyelőbizottságunknak érdemes volt az áldozatot meghozni, kamatostól visszatérül az: Fogadják valamennyien hálás köszönetünket.

Felszerelések, könyv- és szertárak. E téren ez évben is öröndetes jelenteni való van. Butorzatunknak, szertárainknak, könyvtárainknak szükséges kiegészítését folytattuk. Beszereztünk 3 nagy kettős huzható táblát, úgyhogy most már minden osztályban 2-2 ilyen kettős tábla van. Beszereztünk továbbá 2 nagy szekrényt, egy nagy hatfiókos tanári asztalt, a fizikai-kémiai szertárba egy keményfaasztalt. Az írógépterembe 8 kis asztalt. Az igazgatói szoba részére egy iratszekrényt. A tanári szobában rendbehozattuk a kanapét és egy mosdót szereztünk teljes felszereléssel.

A *fizikai szertár* állománya jelen tanévben 40 drb. eszközzel gyarapodott. Elsősorban megkaptuk a múlt tanév végén megrendelt

s a múlt évi értesítőben is említett eszközöket, amelyeket a Marx és Mérei cég a múlt nyáron szállított le megfelelő kiállításban és minőségben. A leszállított eszközök közül megemlítendő: egy egyköpűs légszivattyú, Hartl-féle optikai korong, precíziós ampermérő, aneroid barométer, Morse telegraf, 1 pár elektroszkóp, Röntgen ernyő. Ezek beszerző értéke kb. 13.000.000 K, míg a Májerszky Barnabás gépgyára egy transmissziós gépet adományozott. Hálás köszönet érte.

A jelen tanév folyamán rádióalkatrészeket vásároltunk, amelyből a szaktanár egy ötesőves készüléket szerelt fel, úgyhogy iskolánk most már ezzel a kulturális szempontból oly fontosságú találmánnyal is fel van szerelve. Az egész rádió felszerelés kb. 5.000.000 K-ba került. Tervbe vettük, hogy a szünidőben a rádiófelszerelést még kibővítjük, különösen egy hangszórót szerzünk be, hogy így a rádióelőadásoknak egész osztályokkal való hallgattatása lehetővé váljék.

A szertár állománya a múlt tanév végén 100 drb. volt, míg most a rádiót egy darabnak véve 140 drb.-ra gyarapodott.

Az áruismereti szertár ez iskolai évben 12 nemes ércel, 20 drb. mintatartó üveggel, 12 drb. árugyűjtemény tartó szekvénnyel gyarapodott 1.260.000 K értékben. Áruminta gyűjteményünket a Nyíregyházi Hangya Kirendeltsége, Nyíregyházi Bőrgyár Rt., Nyírbátori Bóni Gyártelep Rt. és a Szegedi Fonó-Szővő Gyár szíves adományaikkal gyarapították.

A kémiai szertár ez iskolai évben gazdagon gyarapodott kb. 5.00.000 korona értékben. A vásárolt anyag és kémiai szerek közül a nagyobb tételek a következők:

2 drb. főző lombik, 1 drb. tálca, 1. mérő henger, 42 drb. portartó-üveg, 30 drb. folyadék-palack, 1 drb. Fresenius-féle exikator, 4 darab meissenai porcellán csésze, 1 drb. vegyi hőmérő, 3 drb. szűrő tölcser, 50 drb. fedő lemez, 100 drb. fedőlemez csiszolt széllel, 1 drb. fürdő sárgarézből, 4 drb. folyadék üveg becsiszolt dugóval, 100 darab paraffa dugó, 1/2 kg. gummi dugó, 4 drb. főzőpohár, 2 drb. locsoló palack, 1 drb. kénező állvány, 1 darab higanyszűrő, 4 drb. főző-lombik, 3 darab kéneső kefe, 50 darab kártya lap, 2 darab retorta, 4 drb. tegely fedő, 2 drb. klórkalcium cső U alakú, 4 drb. száru kanál, 2 drb. gömbös klórkalcium cső, 2 darab asztali állvány.

A földrajzi szertár ez iskolai évben négy térképpel gyarapodott.

A tornaszertár egy fociballcsapat felszereléssel gyarapodott. Körülbelül 1 1/2 millió korona értékben beszereztünk 11-11 inget, nadrágot és lábszárvédőt és egy fociballt.

Gépiró szertár. Pár esztendővel ezelőtt még mindössze 4—5 vakírású Remington írógépünk volt, ma pedig elmondhatjuk, hogy iskolánk az ország vidéki iskolái között felszerelés tekintetében az elsők között van. Van egy darab 12-es Remington; 4 drb. 10-es Remington; egy drb. Remington Portable; 3 drb. Stower; egy drb. Woodstock; 1 drb. Yost; 1 drb. vakírású Remington. A 12 drb. írógép közül 7 drb. ujsa többiek is teljesen kifogástalanul működnek. Nagy dolog ez különösen most, amikor a nehéz gazdasági viszonyok miatt a kereskedelmi iskolákban fakultatív tárggyá tették a gépirást.

Az idei szaporulat a fentemlített gépek közül az új Woodstock és 3 darab Remington, 1 darab Stöwer. Viszont 3 darab igen rossz vakirású Remingtont adtunk át cserébe. Így számbeli szaporulat tulajdonképpen csak kettő, azonban a 3 régi helyett 3 újat állítottunk a gépirástanítás szolgálatába, amely annak eredményét nagy mértékben van hivatva emelni.

A kisebb hibák azonnali kijavítására nagyon sok szerszám áll a gépirástanár rendelkezésére, úgyhogy a kisebb hibákat a jövőben azonnal maga fogja kijavítani.

Iskolánk könyvtárai. A múlt évben inkább a meglévő könyveknek célszerű és áttekinthető rendezése volt a könyvtáros főfeladata, a folyó tanévben azonban már a könyvtár további fejlesztésének elveit kellett megállapítani s így a mutatkozó hiányok kipótlása volt a folyó tanév legjelentékenyebb eredménye. A fejlesztés kettős irányú volt a tanulók és a tanárok érdekeinek különbözősége miatt. Az ifjúsági könyvtár fejlesztésének elveit a szeptemberi tanári értekezlet megállapította, mind a négy évfolyam kötelező könyveinek jegyzékét meghatározta s a hiányzó könyvek megvételét javasolta. A fejlesztés másik iránya az értékes szaktudományi munkáknak beszerzése. Ebben mindig a szaktanároknak utmutatását és kívánságait igyekeztünk követni. Ez a céltudatos fejlesztés az intézet részéről tekintélyes anyagi áldozatot kívánt. Összesen kb. 7.000.000 koronát fordított az iskola-könyvek vásárlására.

Nemeslelkű adakozók ebben az évben sem felejtkeztek meg könyvtárunkról. Nyíregyháza város három kisebb könyv mellett Jókai műveinek centennáriumi kiadását ajándékozta. Tuster Ignác tud. egy. lector ur öt értékes munkáját adományozta. Margócsy Emil igazgató 16 kisebb tudományos munka mellett a Kereskedelmi Szakoktatás 30 évfolyamával ajándékozta meg az iskolát. Dr. Sággy Ferenc ur két kötetes Egészségtanát, Szántó Ernő helybeli könyvkereskedő ur Goethe Naplóit adományozta hét kötetben. Az iskola növendékei is szép számmal ajándékoztak könyveket. Az adományozóknak ez uton is kifejezzük hálás köszönetünket.

A könyvtár jelenlegi állapota : szépirodalmi tanári könyvtárban 972 kötet, 936 mű; szakkönyvtárban 477 kötet, 385 mű; tanári kézi könyvtárban 40 kötet, 7 mű; az ifjúsági könyvtárban 296 kötet, 274 mű.

Mindebből folyó tanévi gyarapodás : szépirodalmi tanári könyvtárban 53 kötet, 50 mű; szakkönyvtárban 127 kötet, 97 mű; ifjúsági könyvtárban 41 kötet, 41 mű.

A tanárok iskolán kívüli munkálkodása ez évben is intenzív volt. Az esztendő nagy terhet rótt minden tanárunkra. Hisz Bácskai és Naményi kollégák a gyorsírás terén fáradoztak, a minden tekintetben jól sikerült nyíregyházi kerületi verseny megrendezése az ő érdemük. Domány kolléga sokat fáradozott a február 13-iki műsoros estély megrendezésében, segítőtársa volt neki Tester kolléga. Dr. Marssó kolléga, a La Fontaine Társaság buzgó titkára ez évben is sokat tevékenykedett, Kollonay kolléga mint cserkészparancsnok, Kisosz vezető ugyancsak el volt foglalva, hozzájá-

rult, hogy mint kerületi cserkész ellenőrző tisztnek még városunkon kívül is sok dolga akadt, amit ő mindenkoron jó kedvvel és ambícióval végzett el. Kövendy kolléga volt ez évben az ünnepélyek rendezője, néki is ugyancsak kijutott a munkából. Az igazgatóra is mind több teher hármlott, eddigi elfoglaltságán kívül tagja lett az evang. egyház képviselőtestületének, presbiteriumának és pénzügyi bizottságának. A husvéti külföldi kirándulás előkészítése nagy terhet rótt rá. Két memorandumot készített a nem állami fejsőker. isk. tanárok fizetéskiegészítése tárgyában, melyet egyesületünk a VKM-hez nyújtott be. Iskolánk tanárai buzgó munkatársai voltak a ker. szakoktatásnak és a Nyirvidéknek is.

Végzett növendékeinkkel az összeköttetést fenntartottuk. Ezt a célt szolgálta a február 13-án a Korona-szálló nagytermében tartott műsoros táncestély is, melynek szereplői egytől-egyig volt növendékeink voltak, a műsor a következő volt. Prológot szavalt Algóver Géza. Harsányi Böske és Szilágyi Dezső egy kedves dialógot adtak elő. Ragyóczy Jolán zongorakisérére mellett egy melodramát adott elő Zsukotynszky Rudolf. Spanyoltáncot lejtett Herpay Kató. Költeményeket szavalt Kepes Lili. Egy kedves bohózatot adtak elő Ádám Magda, Eördögh Anna és Ruzinkó Emma, valamint Dzvigoja József, Jánószky Zoltán, Marsay Kornél, Simkovits Béla és Szilágyi Dezső. Zongorán játszott Ragyóczy Jolán s végül táncos kuplét adtak elő Timarovszky Cuca és Milotay Gábor. Felejthetetlen este volt. Iskolánk elmúlt hét esztendejének sok szép emléke ujjalt fej, midőn a régi arcokat viszontláttuk. Anyagilag is igen szép volt az eredmény, ami Domány kolléga előrelátó rendezésének az eredménye, segítségére volt 120 tagu rendezőség a végzett növendékekből és 80 tag a mostani növendékekből. Köszönet a főrendezőnek, a szereplőknek, résztvevőknek, adakozóknak.

A tanév befejezése iskolánkban a szokásos módon s az előirt időben folyt le.

Jdci Értesítőnk az előző évektől eltérő formában jelenik meg. Bővebb a terjedelme, más a beosztása. Kereskedelmi szakoktatásunknak egy régi, értékes munkása Végh Kálmán barátom kedves feladata volt már a békében is tallózást tartani az iskolák értesítői között. A keresk. szakoktatás ezévi első számában igen értékes cikkben számol be a megjelent értesítőkről s egyuttal egy mintát közöl a jövőre nézve a beosztásra vonatkozólag. Midőn én azt készséggel elfogadom, azt kívánom néki, hogy mielőbb legyen az ő beszámolója teljes, ne hiányozzék abból a régi keresk. iskolák legnagyobb része. Legyen úgy, mint régen, midőn az ő iskolájától a késmárki régi iskolától, le Brassóig, Temesvárig, Fiuméig, Pozsonyig mindenütt lelkesen folyt a munka a magyar keresk. szakoktatás terén.

Talán nincs is messze az az idő, addig is bizunk ennek biztos eljövetelében s dolgozzunk tovább — Hazánknek élvén, szíjjel-lélekkel!

III.

Felügyelet és igazgatás.

A) *Felügyelő-bizottság :*

1. A város részéről dr. Bencs Kálmán polgármester, kormányfőtanácsos, a felügy. bizottság elnöke, Kardos István tanácsnok.

2. A Keresk. és Gazdák Köre részéről Baruch Artur bankcégtulajdonos, a Kör elnöke és dr. Hoffmann Móríc ügyvéd.

3. Az iskola részéről Margócsy Emil igazgató, a felügyelő bizottság előadója és jegyzője Bácskai József, a tanári kar képviselője.

4. A városi közgyűlés által választott 6 tag: dr. Guttmann Zsigmond, Hoffmann Mihály, Pisszer János, Ruzsonyi Pál, Ungár Béla és dr. Vietórisz József.

B) *Tanári kar :*

1. Margócsy Emil igazgató, a ker. és pol. számtanból felsőker. iskolákra kép. tanár. Tanított ker. számtant, mennyiségtant heti 7 órában. Tanári éveinek száma iskolánknál 8, összesen 21.

2. Bácskai József, a német, francia és gyorsírásból felsőker. iskolákra és középiskolákra kép. rendes tanár. Tanított franciát, gyorsírást heti 21 órában. A gyorsírókör vezetője. Tanári éveinek száma iskolánknál 7, összesen 23.

3. Domány Sándor a könyvvitelből és ker. levelezésből felsőker. iskolákra képesített rendes tanár. Tanított könyvvitelt, ker. levelezést, történelmet, közgazdaságtant, jogismeretet heti 20 órában. Az ifjusági segélyegylet vezetője. Tanári éveinek száma iskolánknál 8, összesen 34.

4. Gál István városi tisztviselő az angol nyelv képes. tanára, tanított angol nyelvet a III. évf.-ban heti 4 órában. Tanít iskolánknál 1 év óta.

5. Kollonay Zoltán a földrajz és történelemből középiskolákra kép. rendes tanár. Tanított földrajzot, történelmet, áruismeretet, tornát, egészségtant heti 26 órában. Az I. évf. főnöke. A földrajz és áruismereti szertár őre, a tornakör vezetője, a Turul cserkészcsapat parancsnoka. Tanít iskolánknál 3, összesen 8 év óta.

6. Körvendy Károly a magyar és németből középiskolákra képesített rendes tanár. Tanított magyart, németet és történelmet heti 21 órában. Az önképzőkör vezetője. A II. évf. főnöke. Tanít iskolánknál 2, összesen 14 év óta.

7. Dr. Marssó József, a bölcsészet doktora, a magyar, német és filozófiából középiskolákra képesített rendes tanár. Tanított magyart, németet, ker. ismeretet és történelmet heti 23 órában. A III. évf. főnöke, könyvtárőr. Tanít iskolánknál 3 év óta.

8. Naményi Gyula, a szép-, gép- és gyorsírásból felső ker. iskolákra képesített helyettes tanár. Tanított szépírást, gépírást és

gyorsírást heti 9 órában. Értekezleti jegyző. Tanít iskolánknál 3 év óta.

9. Tester Kálmán, a ker. és pol. számtanból felső ker. iskolai okleveles, a mennyiségtanból és természettanból középiskolai okleveles rendes tanár. Tanított ker. számtant, mennyiségtant, természettant, gyak. irodát heti 21 órában. A IV. évf. főnöke, a fizikai szertár őre. Tanári éveinek száma iskolánknál 7, összesen 11.

10. Magyar László karnagy az énekkar vezetője, tanított éneket heti 3 órában.

C) *Iskolaorvos* : Demjén József dr. városi ker. orvos.

D) *Hitoktatók* : Bakos Károly (róm. kath.), dr. Bartók Jenő (ref.), dr. Bernstein Béla (izr. III—IV.), Bilhon István (gör. kath), Friedländer Rafael (izr. I—II.) Kopcsó János ág. h. ev.)

IV.

Tanulók névsora.

Első évfolyam. Főnök : Kollonay Zoltán. Aranyos Sándor, Arday Károly, Balla Géza, Bánszky József, Biró István, Blau Márton, Bleier Zsigmond, Bocskai László, *Bórek Ernő, *Brandstädter Bertalan ism., Chrobák Ferenc, Csaba Miklós, *Csieska István, Csiky Aladár, Elek József, *Feldmann Sámuel, Felmesser Ármin, Fényes Elek, Földes Imre, Gelbermann Sándor, Glück Ernő, Goldstein József, Guttmann Géza, Halász Tibor. Hatvani Jenő, Isáky Zoltán, Kelemen György, Klein Miklós, Kőr Mihály, Kovács Imre, Kuhn Dezső, Kun Sándor, Kurcz Géza, Menczelesz György, Molnár József, Molnár László, Palicz Mihály, Papp Dénes ism., Presser Ottó, *Róth László, *Schwarcz Ernő, Schwarcz Imre, Sebő László, Simon Emeric, Tomaskó Sándor, *Tóth Sándor, Várady József, Vrabély András, Wallrabenstein Vilmos, Weisz Emil, Weisz Endre ism., Weiszmann Dezső.

Második évfolyam. Főnök : Kövendy Károly. Béres István, Breuer Ferenc, Duchon Bertalan, Fülöp Sándor, Grósz László, Grósz Sándor, Havranek Károly, Herskovits Sándor ism., Joó Károly, zilahi Kiss Tibor, Klein András, Komlós László, Kondor Sándor** Korbély Kálmán, Kresztlyankó János, Kultsár Ferenc, Lőrinczi Gyula, Löwy Jenő, Magera Gusztáv, Mihalik László, Nagy Sándor, Rappaport Béla, Révész József, Rozsáli Jenő, Ruttkai Ernő, Schwarcz Simon, Simkovics Sándor, Spiegel Lajos, Szántó István, Szegő Lajos, Szitha Miklós, Tannenbaum László, Tárczy István, Várady Kálmán ism., Veigli Kálmán, Wallrabenstein Frigyes, Weisz Géza.

Harmadik évfolyam. Főnök : dr. Marssó József. Balogh István, Barzó Jenő ism., Bálint István, Bereczky Mihály, Bimbi László, Czimbolinetz Endre, Fischer Pál, Földes Endre, Földes Iván, Goldstein György, Grósz László, Halász Ottó, Heller Jenő, Hogyan Mihály, Horváth Endre, Klein Benő, Kohn Elemér, Kovács János, Kovács

József, Kovács Lajos, Lang Jenő, Lengyel Viktor, Márkus István, Mezei Lajos, Molnár Sándor, Nandrassy János, Nandrassy Mihály, Rosenberg Sámuel, Sándorffy Béla, Scheer Miklós, Schwarcz Béla, Schwarcz Simon, Simkovits Mátyás, Szohor Ferenc, Vajda István, Weinstock Hugó, Weisz Béla, Weiszhausz Antal.

Negyedik évfolyam. Főnök : Tester Kálmán. Algöver Mihály, Babicz Béla, BacsKay Zoltán, Balla Ferenc, Barta Ferenc, Bezdek Géza, Blau László, Bleich Lajos, Bolgár Miksa, Bürger László, Czeglé János, Derecskey László, Farkas Márton, Fazekas István, Fekete Andor, Fekete Béla, Friedmann László, Geiger György, *Gerencsér Ferenc, Goldblatt István, Gombás Miklós, Görömbey Bertalan, Grünwald Miklós, *Halász Lajos, *Holik Gyula, Kántor Antal, Képes József, Kiss Béla, Klein Sándor, Korocz András, Mátyás János, Müller Tibor, Nagy Zoltán, Palicz Pál, Rácz Endre, Révész Mihály, Rosenbaum Géza, Rosenblüh Ottó, Schwarcz Péter, Sexty Zoltán, Soltész József, Stern Mihály, Vay László, Weinberger Béla, Weinberger László, Weisz László.

Magánvizsgálatot tettek szeptemberben : Buzinkay Margit, Diénes István, Faltay Andor, Kiss Viktória, Péller Kálmán I. és Komjáthy Ferenc IV. Decemberben vizsgáztak : Glück Julia, Kohn Miklós I., Fehér Sándor II. Az év végén vizsgáztak : Bánszky Erzsébet, Csiskó Erna, Csortán András, Erdélyi Lenke, Hajdu Katalin, Katona Magda, Kádár Irma, Kiss Piroska, Turóczy Magda I., Barna Anna, Buzinkay Margit, Fodor Zoltán, Fuchs Panna, Guttmann Elza, Hajdu Márta, Kádár Matild, Keller Rózsi, Kohn Miklós, Molnár Erzsébet, Móri Mária II., Kállay Béla, Olchváry Erzsébet, Rigó Márta, Seeberg Sára III., Reviczki István IV.

Szeptemberben vizsgázhatnak : Kürthy Jenő, Moskovitz Elek, Ungár Erzsébet I. Pucser Gyula III.

* Kimaradt. ** Meghalt.

V.

A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok.

CSOPORT			I.	II.	III.	IV.	Összesen
Beiratkozott rendes tanuló			53	38	38	46	175
Kimaradt " "			7	—	—	3	10
Meghalt " "			—	1	—	—	1
Az osztályozott rendes tanulók száma			46	37	38	43	164
Magánvizsgálatot tett az év folyamán .			16	12	4	2	34
Az osztályozott rendes tanulók és magánvizsgázók összes száma			62	49	42	45	198
Az osztályozott rendes tanulók és magánvizsgázók közül	1911-ben	születtek	15	2	—	—	17
	1910-ben		17	13	1	—	31
	1909-ben		18	14	10	1	43
	1908-ban		5	13	10	15	43
	1907-ben		2	4	7	12	25
	1906-ban		3	1	7	7	18
	1905-ben v. korábban		2	2	7	10	21
Az osztályozott rendes tanulók és magánvizsgázók megoszlása	a szülők foglalkozása szerint	Östermelő	12	9	10	7	38
		Iparos	6	7	9	8	30
		Kereskedő	24	17	8	12	61
		Közszolg. alk. értelmiségi	14	8	7	9	38
		Nyugdíjas	4	6	7	5	22
		Magánzó, egyéb	2	2	1	4	9
	vallás szerint	Római katolikus	9	8	5	10	32
		Görög katolikus	3	3	2	2	10
		Ag. h. evangélikus	7	7	10	6	30
		Református	18	12	6	10	46
		Görög keleti	—	—	—	1	1
		Unitárius	1	—	—	—	1
		Izraelita	24	19	19	16	78
	nyelv- ismeret szerint	Csak magyarul beszél	59	44	39	45	187
		Más nyelven is beszél	3	5	3	—	11
	a szülők lakóhelye szerint	Nyiregyházi	42	18	29	18	107
		Szabolcsmegyei	14	15	5	13	47
		Egyéb	6	16	8	14	44
	anya- nyelv szerint	Magyar	62	48	42	45	197
		Német	—	1	—	—	1
	előmenetel szerint	Jeles rendű	—	3	1	4	8
		Jó rendű	7	9	1	11	28
		Elégséges	29	25	21	24	99
		Javító vizsgát tehet	22	19	10	6	57
		Osztályt ismételt	4	2	2	—	8

VI.

Adományok, jutalmak, versenyek
eredménye.

Jutalmakra, segélyekre, a pótépitkezésekhez való hozzájárulás és egyéb címen az alábbi összegek folytak be. Fogadják a szíves adakozók ez uton is hálás köszönetünket. Nyirbátori Takarékpénztár 2.000.000, Nemzeti Hitelintézet Fiókja 1.000.000, Nyiregyházi Takarékpénztár 800.000, Rigó Alfonz bankfőnök 600.000, dr. Schack Béla ny. főigazgató 500.000, Dávid Ferenc min. érettségi biztos 300.000, Hoffmann Mór dr., Maurer Károly h. bankfőnök 200.000, Énekes János kanonok elnökdija 193.000, Mátészalkai Takarékpénztár 150.000, Füszer és Gyarmatáru R. T., Nyirvidéki Takarékpénztár, Ungár Lipót 100.000, Büdszentmihályi Gazdasági és Kereskedelmi Bank, Csillag Nándor 50.000 korona. Fabián Pal könyvkereskedő 4 drb. értékes könyv.

Tanári karunk, tekintettel az alapítványok nagyrésznének csekély kamatozására úgy határozott, hogy az évben csak a Rosenthal Vilmos alapítvány kamatait osztja ki, a többinek kamatját ez évben a tőkéhez csatolja.

Jutalmat kapnak a IV. évfolyamból: A Rosenthal alapítvány legalább is 200.000 koronás kamatát Rosenblüh Ottó, Dávid Ferenc érettségi biztos úr 200.000 K jutalmát Bacskay Zoltán nyerte szorgalmáért és azért mert 4 évig kifogástalan jó cserkész volt. Blau László két értékes könyvet kap, míg Fiedmann László a könyvvitel terén elért szép eredményért és szorgalmáért 100.000 K. Képes József és Grünvald Miklós kapta a Kereskedelmi és Ipar-kamara ez évi 100–100 aranykoronás jutalmát.

A III. évfolyamból Márkus István és Scheer Miklós 100.000 koronát kapnak.

A II. évfolyamból Kresztyankó János Kultsár Ferenc 150.000, míg az I. évfolyamból Chrobák Ferenc és Kelemen György 50.000 K-t és Vrabély Antal 1 könyvet.

Pályázatok. Iskolánk a folyó tanévben is több pályázat hirdetésével iparkodott a tanuló ifjúság munkakedvének emelésére és az egyes tárgyak iránti lelkesedésnek fokozására. Összesen kilenc pályázatot hirdettünk. Ezek a következők:

Gróf Széchenyi Istvánt dicsőítő ódapályázatunkon első lett Fülöp Sándor II. évf. tanuló; jutalma 10 arany korona. Március 15-én tartandó beszédre kiírt pályázatunkra benyújtottak ugyan két pályamunkát, azonban a díj kiadására egyik sem bizonyult méltónak. Márciusi ódapályázatunk már szebb eredménnyel járt; az első díjat (100.000 K) Friedmann László IV., a második díjat (50.000 K) Fülöp Sándor II. évf. tanuló nyerte.

Pályázatainknak másik csoportja a végzett tanulmányutakkal áll kapcsolatban. Így Eger—Bükk—Hortobágy kirándulásunknak legjobb leírásáért Képes József IV. évf. tanuló nyert 10 arany koronát.

Külföldi tanulmányutunknak értékes leírásáért jutalmat (10 pengőt) nyert Barta Ferenc IV., dicséretet kapott Rácz Endre IV. és Kultsár Ferenc II. évf. tanuló. Ugyancsak külföldi tanulmányutunkat feltűntető szép térképért kapott 10 pengős jutalmat Balla Ferenc IV., dicséretet nyert Kovács Lajos III., Joó Károly II., Sándorffy Béla III és Kresztyankó János II. évf. tanuló.

Hoffmann Mór ügyvéd urnak alapítványából Kereskedelmünk válsága címen tüztünk ki pályázatot. E pályázaton legjobbnak bizonyult Márkus István III. évf. tanuló munkája, aki 10 pengő jutalmat nyert. Második lett Grünwald Miklós IV. évf. tanuló, jutalma 6 pengő.

Nyiregyháza város Jókai centennáriumának ünneplésekor középfoku iskolák részére Jókai Egy magyar nábob és Kárpáthy Zoltán című regényeinek méltatása különös tekintettel Szabolcs vármegye és Nyiregyháza egykoru állapotára címen 50 arany koronás pályázatot tűzött ki. E pályázaton első lett Bacscai Zoltán IV. évf. tanuló.

A Nemzeti Szövetség Szabolcsi és Nyiregyházi Köre ebben az évben is elsőrangú irredenta tételek kiűzésével sietett az iskolák nevelő munkájának segítségére. Az első és második évfolyam tételei voltak: A művelődés, mint hatalmas fegyver Magyarország területi épségének visszaszerzésére, vagy: Mi a cserkészlet és a levante szervezetek célja nemzeti szempontból. A felsőbb két évfolyam növendékei e tételekből választhattak. Mire tanít Szécheny szelleme a mai korban? vagy: Mik azok a szellemi kapcsolatok, amelyek Nagy-Magyarország lakosait egybefűzik? E pályázaton iskolánk a következő eredményt érte el: A harmadik és negyedik évfolyamban első Bocskay Zoltán IV. (jutalma 100 000 K) második Rosenblüh Ottó IV. (50.000 K) Könyvjutalmat nyert Kovács Lajos III. és Friedmann László IV. évf. tanuló. Oklevelet kapott: Fazekas István IV., Görömbey Bertalan IV., Mátyás János IV., Sándorffy Béla III., Olchváry Erzsébet III. magán, Blau László IV., Scheer Miklós III., Weinberger Béla IV., Heller Jenő III., Kovács József III., Seeberg Sári III. magán, Márkus István III., Grósz László III., Rósenberg Sámuel III., Simkovics Mátyás III. évf. tanuló. Az első és második évfolyamban első díjat nyert Chrobák Ferenc I. (50.000 K), második díjat Kresztyankó János II. (40.000 K), harmadik díjként könyvet kapott Bocskay László I. és Kelemen György I., oklevelet kapott Weisz Emil, Kun Sándor, Menczelesz György, Walirabenstein Vilmos, Kovács Imre, Vrabely András, Fényes Elek, valamennyi első évfolyamu tanuló.

VII.

Érettségi vizsgálatok.

A tanév folyamán két ízben: szeptemberben és júniusban tartottunk érettségi vizsgálatot, amelyeken a nm. vallás- és közoktatásügyi s kereskedelemügyi miniszter úr által kiküldött miniszteri

biztosként Dávid Ferenc, Hangya Szövetkezeti titkár úr elnökölt. Már harmadizben volt szerencsénk hozzá s az a tisztelet és szeretet, mellyel hozzá már az első évben viseltettünk, évről-évre csak fokozódott. Hálásan köszönjük iskolánk iránt megnyilvánult jóindulatát.

I. A szeptemberben teljes érettségi vizsgára jelentkezett 5 jelölt, javító vizsgára 6, összesen 11. Ezek közül megfelelt 9, Frank József, Léderer Imre, Plachy László, Weisz Arnold, Komjáthy Ferenc, Kaufman Sándor, Milotay Gábor, Oláh Mihály, Pataky Sándor; nem felelt meg és két tárgyból javító vizsgálatra utasítottunk 2 jelöltet.

II. Juniushban teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett 37 rendes tanuló és 1 magánvizsgázó, javító vizsgálatra jelentkezett 2, összesen 40 jelölt, akik közül különböző szabálytalanságok miatt 2-őt az igazgató az írásbeli vizsgálatok folytatásától eltiltott, úgyhogy szóbeli vizsgálatot 38 jelölt tett.

A vizsgálatok eredménye:

Jelesen felelt meg: 4. Blau László, Rosenblüh Ottó, Friedmann László, Grünwald Miklós. Az első kettő színjeles.

Jól felelt meg: 11. Babicz Béla, Bacskay Zoltán, Fazekas István, Görömbey Bertalan, Képes József, Rácz Endre, Rosenbaum Géza, Soltész József, Stern Mihály, Weinberger Béla, Weisz László.

Megfelelt: 22. Algöver Mihály, Balla Ferenc, Barta Ferenc, Bleich Lajos, Burger László, Derecskey László, Farkas Márton, Fekete Béla, Geiger György, Goldblatt István, Gombás Miklós, Kiss Béla, Klein Sándor, Mátyás János, Müller Tibor, Nagy Zoltán, Révész Mihály, Schwartz Péter, Sexty Zoltán, Reviczki István, Simon János, K. Tóth Mihály. *Nem felelt meg* és 2 tárgyból szeptemberben javít 1 = összesen 38.

Eddig összesen 238 érettségi bizonyítványt adtunk ki.

A kir. főigazgató úr az írásbeli vizsgálatokra a következő tételeket tűzte ki:

I. Magyar nyelv. Tétel: A nemzeti eszme „Az Ember Tragédiájá”-ban.

Eredmény: Jeles 5, jó 10, elégséges 23, elégtelen —

II. Kereskedelmi számtan. Tétel: 1. A Gyarmatáru Behozatali Rt. Budapest, megbízásából Louis Ferrand, Le Havre, kávé vesz és azt utasítás szerint hajón Schenker és Társa, Fiume, feladja.

A bizományos május 8-án kelt faktura szerint küld:

100 zsák Rio kávé, btó 6198 kg ta 2% á 460.— fr per 50 kg,
60 „ Santos „ „ 3628 „ „ 2% á 540.— „ „ „ „
fob Le Havre. Skontó 1½%, szállítás díja Fiuméig 908.50 fr, biztosítás díja ¾‰ (az áru értéke + szállítás díja + 10% várható nyereség felfelé 1000 fr ra kikerekített összegéből) alkuszdi ½%, egyéb költség 82.— fr. Jutalékok az egészből 2%. Fizetendő készpénzben.

A fiumei szállító cég költség számlája a következő adatokat

tartalmazza: vasutra szállítás és berakás q-ként 2 L, szállítás díja Fiumétól Budapestig összesen 2193.— L, egyéb költség 85·50 L, jutalék q-ként $\frac{1}{4}$ L az egész q ra kikerekített bto súlyból.

Költségek Budapesten: vám 100 aranykorona, 2% vámtára, 10 aranyfillér mérlegpénz és az áru teljes értékéből 2% ált. forgalmi adó. Egyéb helyi költség 538.000 K. Szorzószám: 14500.

Az importőr a szállító költség számláját az Olasz-Magyar Banknál fizeti le annak folyó számlája javára 2885.— nettó árfolyamon, az eladó fakturájának kiegyenlítésére pedig a Hazai Banknál, Budapest vesz párizsi kifizetést, amelyet a bank 2498.— árfolyamon számol el $\frac{1}{2}\%$ alkuszdíjjal, 3% jutalékkal és 81.000 K költséggel (100 K-ás kiegyenlítéssel)

Elkészítendő: 1) a faktura, 2) a fiumei cég költség számlája, 3) a vámjegyzék, 4) a Hazai Bank elszámolása, 5) kiszámítandó mindkét fajta kávé 1—1 kg-jának kalkulált beszerző ára az összes költségeket súlyköltségnek véve és feltéve, hogy a hasznosítható súly a számla szerinti nettósúly!

2. Josef Stühmer, Wien, megbízásából a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Budapest, május 15-ikén elad 2 drb váltót:

1000 hft lej. junius 18. a 28610.—, 4% és

8000 cK „ „ 26. á 2113.—, 5%.

Alkuszdíj $\frac{1}{2}\%$, jutalék 3% (Postanap a holland váltónál 3, a másiknál 2 nap).

A megbízó javára irt összegből a bank másnap vesz 100 drb. Hazai Bank részvényt á 98000 és 200 drb Angol-osztrák Bank részvényt á 108.000 Felszámít 4% alkuszdíjat, 2% zsiró díjat, $4\frac{1}{2}\%$ jutalékot, 2% ált. forg. adót az alkuszdíj és jutalék után és 58000 K költséget (100 K-ás kiegyenlítéssel).

Elkészítendő az elszámolás.

Eredmény: jeles 2, jó 10, elégséges 21, elégtelen 4, felfüggesztve 2.

III. Könyvvitel. Tétel: I. 1926. május 1-én 10000 drb 40000 K n. é. részvény kibocsátásával részvénytársaság alakul Arbor Fakereskedelmi Rt. cimen. A részvényesek az egész összeget a Központi Bankba, hb., fizetik be.

II. Üzletesemények május hóban: 1-én kiveszünk a bankból 60,000,000 K-át. 2-án a közgyűlés jóváhagyása alapján kifizetjük az alapítókknak az alapítás költségeit 2,000,000 K-át. 3-án kifizetjük a részvénykibocsátási illetéket, részvényenkint 1200 K-át és 3 havi üzletbér fejében 6,000,000 K-át. 4-én fizetünk üzleti berendezésért 10,000,000 K-át. 5-én válaszolunk a Transsylvania Erdőipari Rt.-nak Kolozsvár és közöljük, hogy elfogadunk 100—150 vagon tűzifát bizományi eladásra. Feltételeink 3% jutalék és tényleges költségeink megtérítése.

10-én a Transsylvania feltételeinket elfogadta és küldött címünkre 100 vagon fát lim. 2,000,000 K vagononkint ab Bihar-keresztes, amihez még a vám és egyéb költség is hozzáítandó. 14-én az áru megérkezett. Vám és szállítás 140,000,000 K, amelyet a bankhoz intézett csekkel egyenlítünk ki.

20-án az egész árut átvettük saját számlánkra á 3,600.000 vagononként, amelybe már a forg. adót is beszámítottuk. Elszámolást küldünk a megbízónak, levonva 2% forg. adót, 3% jutalékot és 430.000 K költséget. Tartozásunk kiegyenlítésével a Központi Bankot bizzuk meg. 25 én árukészletünket eladjuk az Első Szabolcsi Kenyérgyárnak, hb. á 3,700.000 K és a forg. adó. 26-án a bank értesít, hogy megbízásunkat teljesítette és az összeget május 22-i lejáráttal írta terhünkre. 31-én személyzet fizetése 6,000.000 K, költség 1,200.000, bankkamat javunkra 3,200.000, jutalék terhünkre 1,500.000 K. Elszámoljuk a forg. adót.

III. Zárás május 31-én. Üzletbér $\frac{2}{3}$ -a átmenő, az alapítói költségeket egyszerre írjuk le, berendezés avulása 1%.

Kidolgozandó a két alapkönyves közvetlen módon. Elkészítendő a pénztárkönyv, hitelnapló, főkönyv, folyószámlakönyv, árukönyv és zárókimutatás.

Eredmény: jeles 7, jó 10, elégséges 18, elégtelen 2.

IV. Magyar kereskedelmi levelezés. Tárgy: 1. Steiner és Fehér, Budapest, május 8-án felszólítják Győrbíró Károly tokaji borkereskedő céget, hogy lépjen velük a metá összeköttetésbe Tokaj vidékén vásárolandó és Budapesten eladandó 600 hl. tokajhegyaljai borra. A beszerző ár 5000 K-nál nagyobb nem lehet. A vételár feléig intézvényszerhet rájuk.

2. Győrbíró május 13-án értesíti a budapesti céget, hogy az ajánlatot elfogadta és már vett is és küldött címükre 6 vagonban 593 hl. bort á 5000 K per l., költsége a feladásnál 21,000.000 K. Egyben tudatja, hogy mai napon intézvényszerzett rájuk 160,000.000 K-ás két hó múlva lejáró váltót a Magyar Általános Hitelbank rendeletére.

3. Steiner és Fehér május 16-án visszaküldik Győrbírónak az elfogadott váltót.

4. Május 20 ikán Steiner és Fehér értesítik a tokaji céget, hogy a feles árut megkapták. Költségeik az átvételnél 1,600.000 K. Elkészítendő a 4 levél és a 3-dik levélhez csatolt váltó!

Eredmény: jeles 5, jó 10, elégséges 21, elégtelen —.

V. Német nyelv. Tétel: „Verkehr und Handel der Stadt Nyiregyháza,

Eredmény: jeles 2, jó 6, elégséges 16, elégtelen 13.

VI. Német kereskedelmi levelezés. Tétel a) Kérés egy váltó behajtására vonatkozólag. b) Értesítés a fizetés megtagadásáról és óvás felvételéről. c) Megbízás a váltó peresítésének folyamatba tételére.

Üzletesemény: A. Reichmann Lajos, Oderberg küld 1926. május 3-án egy 20,000.000 koronáról szóló, május 10-én lejáró Fekete és Tsara intézvényszerzett váltót Baruch Arnold nyiregyházi bankintézetének bemutatás és behajtás végett.

B. Baruch A. értesíti május 11-én Reichmannnt, hogy a váltót bemutatta, de az intézvényszerzett a fizetést megtagadta. Ezért óvást vétetett fel. Kér további intézkedést, aminek a megtörténtéig a kérdéses váltót és az óváslevelet megőrzi.

C. Reichmann felkéri Baruch-ot május 15-én, hogy a váltót és óváslevelet adja át Furman Lajos dr. nyiregyházi ügyvédnek a per folyamatba tétele végett, akinek a részére mellékelten meghatalmazást is küld.

Eredmény: jeles 4, jó 9, elégséges 15, elégtelen 9.

VII. Francia ker. levelezés. Tétel: A) Szabó János a napokban tette le az érettségi vizsgálatot a nyiregyházi városi felső kereskedelmi iskolában. A Credit de Dijon, Dijon, banknál óhajtana gyakornoki alkalmazást kapni s felajánlja szolgálatait életrajz és tanulmányi adatainak feltüntetésével. B) A Credit de Dijon válaszában tudatja Szabó Jánossal, hogy ezidőszerint nem alkalmazhatja, mivel a tisztviselői létszám teljes. Üresedés esetére előjegyzésbe veszi. Eredmény: jeles —, jó 16, elégséges 10, elégtelen 1.

VIII.

Ifjusági egyletek:

Az *Ifjusági Segítő Egyesületünk* működéséről röviden a következőkben számolunk be. Az Egyesület minden szegény és jó magaviseletű tanuló segítségére sietett, részben készpénzt adott, részben pedig megfelelő társzerekhez juttatta az arra szorultakat. Természetesen az anyagi eszközök, amelyek rendelkezésre állottak, határt szabtak a jótékonyág gyakorlásában. Szükséges volna, hogy az Egyesület a szegény tanulókat állandó havi segélyben részesítse, mert ennek nagy erkölcsi hatása is volna, buzdítólag hatna a többire, nemes verseny fejlődne ki. Az idén 2 jó, szorgalmas és árva fiú havi 50 000 K segélyt kapott. Hiszem, hogy a jövőben többnek fog jutni. Az Egyesület a február 13-án megtartott műsoros táncestély tiszta jövedelmét 6,000 000 K-ra egészítette ki, ebből alapot létesít és ha majd iskolánk pótépülete felépül, ezzel kapcsolatban lesz majd egy kis internátus is, egyelőre csak 2 szoba, ezt be fogja butorozni s 8–10 tanuló ingyen szállást fog kapni, Ez lesz az igazi jótékonyág. Egyébként több mint 3,000.000 K-át osztott ki az Egyesület a szegény tanulók közt. Iparkodni fog, hogy a jövőben többet adhasson. Azt bátran mondhatom, süket fülekre nem talált a kérelmező. A munkában Tester Kálmán tanár, pénztárnok, sokat segített. Az ifjusági választmány kivette részét a munkából, élén Geiger György ifj. alelnökkel. Köszönet mindannyiuknak.

Domány Sándor elnök.

A 89. sz. *Turul cserkészcsapat*. A cserkészzet áldásos működése ez idén sem szűnt meg. A IX. kerület első cserkészcsapata voltunk s az elsőséget meg is akarjuk tartani a cserkészszellemmel a csapatban való emelésével. A vezetés főiránya tehát az egész évben testben-lélekben igazi cserkészek nevelése. A kötelességet pontosan nem teljesítőket a kötelesség teljesítésére igyekezzük rászorítani s ha ez nem lehetséges, a cserkészzetben való részvételtől felfüggesztjük, vagy ha javíthatatlan, egy évre eltávolítjuk

Cserkészeink legnagyobb százalékának tanulmányi előmenetele kifogástalan s mind buzgólkodó, szorgalmas tagja a csapatnak.

Az első félévig a csapat vezetését az iskola igazgatója, Margócsy Emil látta el. A csapat létszáma az egész évben 30—40 között ingadozik két rajjal és négy örssel. A cserkészlet feladata a természet megismerése, élettanulmányozás a természetben, kirándulások keretében. A nagy vakációban 12 cserkésszel rendez 6 napig tartó kirándulást az igazgató Egerbe, Bükkbe és a Hortobágyra. Augusztusban Szabolcsra, szeptemberben 21 cserkésszel Ujfehértóra rándul át a csapat. Október 6-án a Debrecenbe rendezett ünnepélyen a csapat teljes létszámmal vesz részt. Az első intő után a csapat 6 újonc cserkésszel, illetőleg próbaidőssel gyarapodott. Novemberben gyalog kirándulást rendeztünk Kemecsére. E kirándulásunk keretében természetesen a térképészet és minden lehető cserkészdolgozok szerepelnek. December 19-én a cserkészkarácsonyon előkelő számú közönség részvételével ünnepélyt tart a csapat, melyen cserkészeink kifogástalanul szerepeltek. Ezekről Értesítőnk más helyén számol be.

A II. félévben a csapat vezetését Kollonay Zoltán veszi át. Azonnal megkezdí a munkát a cserkészeknek nemzeti nagytáborra való előkészítésével. Segítségére vannak munkájában a cserkészek, kik erősen biznak munkájuk gyümölcsében. Március 24-től április 2-ig tartott nagy külföldi kiránduláson a cserkészek szép számmal vesznek részt a parancsnok vezetésével s a legtevékenyebb részt vesznek a kirándulás minden mozzanatában. A május 13-i iskolai majálison táborveréssel és első segélynyújtással, valamint ügyességükkel tanujelét adták buzgólkodásuknak és munkájuknak.

Kollonay Zoltán parancsnok.

A csapat lelkes parancsnokának jelentéséhez a következőket fűzhetem kiegészítésül: Létszámunk megfogyatkozott, de csak számban, sulyban, hiszem nem. Mert, akik megmaradtak, azok igazi cserkészek. Megérdemelték, hogy neveiket diszes keretbe fűgesszük ki az egyes osztályokba. Kiváltak csapatunkból azok, akik iskolai kötelességüknek nem tettek eleget, ezekért nem kár. De kivált csapatunkból több öreg cserkész, akik az ez évben alakult Nyírség öreg cserkész csapatnak lettek tagjai. Egész természetes volt az ő kilépésük, minden tekintetben előmozdítani és siettetni is iparkodtunk az új csapat munkájának megindulását. Hisz a gyakorlati életben működők, akik a késő esti órákig vannak sokszor elfoglalva, nem dolgozhatnak együtt a mi fiainkkal, akik inkább a kora délutáni órákat szentelik a cserkészletnek. Isten áldása legyen az ő további működésükön és arra kérem őket, hogy gondoljanak vissza mindig szeretettel és hálával arra a Turul cserkészcsapatra, amely őket a cserkészlet annyi örömet hozó virányaira bevezette.

A júliusban tartandó nemzeti nagy táboron csapatunk körülbelül 40 taggal vesz részt Kollonay Zoltán cserkészparancsnok vezetésé mellett. Nagy az öröm és a készülődés.

Cserkészeink igen szépen rendbehozták parancsnokuk utmu-

tatása mellett iskolánk kis parkját. Jól esik a szemnek a sok szép tarka nyiló s rendben tartott virág-padot látni. Erős elhatározásuk, hogy ezentul mindent elkövetnek, hogy ez úgy is maradjon! Köszönet és elismerés Kollonay parancsnoknak egész évben tanusított tevékenységéért.

A „*Dr. Schack Béla Önképzőkör*“ a rátermett tisztikar, főleg Bocskay Zoltán ifj. elnök és Geiger György titkár vezetése mellett élénk munkásságot fejtett ki. Tartott, illetve rendezett 14 ülést és ünnepélyt és pedig okt. 6-iki kirándulásunkkal kapcsolatban a Nagy Sándor emlékoszlopnál gyászünnepélyt, a Havannai temetőben Csokonai ünnepélyt, november 3-án Széchenyi emlékülést, március 15-én az alvégi temetőben Benczur Miklós sirjánál hazafias ünnepélyt, május 13-án Rákóczi ünnepélyt; szentelt az önképzőkör Gyulai Pálnak és Herczeg Ferencnek is egy-egy ülést, volt egy vitaülés közgazdasági témákról stb.

Az élénk munkásság bizonyítéka: az ülések, ill. ünnepélyek alkalmával elhangzott 18 előadás (feloivasás és szabadelőadás), 32 szavalat, 5 monológ, 1 német és 5 francia-nyelven előadott szavalat és énekszám, 2 novella, 10 ének és zeneszám, előadtak 2 egyfelvonásos szindarabot és egy részletet a „Bánk bán“-ból. Műsorra kerültek a nevesebb magyar költők közül: Ady, Csokonay, Endrődi, Gyulai Pál, Kiss József, Kozma Andor, Petőfi, Rudnyanszki, Szabolcska, Vörösmarty stb., növendékeink közül Friedmann László IV. évf. és Fülöp Sándor II. évf. tanulók költeményei, Friedmann László IV. évf. tanulóknak 2 novellája. A felolvasások és szabadelőadások során Bocskay Zoltán IV. évf. t. Csokonai élete és költészete. A legnagyobb magyar szellemének hatása a magyar ifjúságra, Herczeg Ferencről. Geiger György IV. évf. t. Feljegyzések a történelemből, Ünnepi megnyitó beszéd Burger László IV. évf. t. Szociális eszmék az Ember tragédiájában és Madách élete, mint ennek kutforrása, Weisz László IV. évf. t. Aktuális mezőgazdasági kérdések, Blau László IV. évf. t. Az irodalom és kapcsolata a történelemmel, Grünwald Miklós IV. évf. t. Gyulai Pál és munkássága, Fekete Béla IV. évf. t. Dosztojevsky élete és munkássága, Bolgár Miksa IV. évf. t. Lírai költészetünk fejlődése, Márkus István III. é. t. Herczeg F. női alakjairól, Bartha Ferenc IV. évf. t. A rádióról címen tartottak előadásokat, a vitatéseket pedig a) A fényűzés hatása az iparra és a kereskedelemre, b) Milyen pénzegységet tartunk a leghelyesebbnek?

A legszorgalmasabb tagok közül dicsérettel kell kiemelnünk: Bocskay Zoltán, Geiger György, Képes József, Friedmann László, Rosenbüih Ottó IV. évf. tanulókat, akik komoly törekvéseikkel, buzgóságukkal minden elismerést megérdemelnek.

Sajnálattal kell azonban megállapítanunk, hogy még a IV. évf. zöme dicséretreméltó buzgalmat fejtett ki az önképzőkör munkásság terén, addig a többi osztályok, de különösen a III. osztály növendékei feltűnően távoltartották magukat a munkásságban való részvételtől. Remélhetőleg a következő isk. évben fogják pótolni e mulasztásukat.

Élénkebb zenei élet a zeneértők kis száma miatt nem fejlődhetett ki a körben E téren főleg Mátyás János IV. évf. t. buzgólkodott, aki egy kis zenekart kísérelt megszervezni, értékesebb eredményt azonban egy ugyancsak általa szervezett énekkarral ért el, amely német nyelven tanult be és adott elő kifogástalanul egy énekszámot. Mellette Goldblatt István és Schwarcz Péter IV. évf. növendékek említhetők fel dicsérettel.

A tisztikar a következőkből alakult:

Ifjusági elnök: Bocskay Zoltán, főtitkár: Geiger György, II. titkár: Halász Ottó, főjegyző: Klein Benő, aljegyző: Kresztlyankó János. Önképzőköri munkásságukat megváltották: Bezdek Géza IV. 11 db., Farkas Márton IV. 3 db. és Nagy Zoltán IV. 1 db. értékes könyvvel. Fogadják köszönetünket.

Kövendy Károly, tanárelnök.

Dr. Dengl János reformgyorsírókör. Négy éve alakult meg a kör, akkor hangzott el nagynevű diszelnökének, Dr. Dengl János egyetemi tanárnak buzdító szózata: „A zászlóbontás megtörtént, vigyázzatok annak becsületére”. S munkánkat ebben a szellemben teljesítjük, kis létszámú körünk gyorsírásszeretete a legnépesebb iskolák gyorsírói szorgalmával szolgálja a magyar gyorsírás ügyét.

A gyorsírókör alakuló gyűlése szeptember 16-án. A kör, melynek a III. évfolyamból 24, a IV. évfolyamból 36 tagja volt, megválasztja tisztikarát: Elnök: Fazekas István IV., főjegyző: Rácz Endre IV., titkár; Klein Benő III., jegyző: Halász Ottó III.

A kör tagjai járattják a Szegedi Gyorsíró c. folyóiratot, tagsági díjat nem fizetnek.

A múlt iskolaév végén csak részben számolhattunk be a miskolci és debreceni kerületi versenyek s a budapesti országos gyorsíróverseny eredményeiről. Ezt kiegészítően megemlítjük, hogy a múlt tanévben érte el körünk először a 250 szótagot. E fokon első díjat nyert Kovács Béla IV. évf. tan. a budapesti országos versenyen. A kerületi és országos versenyeken a kör pontszerző versenyzőinek száma 39 tanuló, ezekből az egyéves pontszerzők száma 6. A Kónyi pontversenyen körünk összes teljesítménye 4408 s a versenyző középiskolák és felsőkereskedelmi iskolák közt a negyedik helyet vívta ki magának, a Tiró-pontversenyen pedig az ötödiket 1410 p. összteljesítménnyel.

A folyó tanévben havonként tartottunk házi versenyeket. Résztvettünk a május 2-án rendezett nyíregyházi ker. gyorsíróversenyén és a május 22–23-án tartott országos pünkösdi versenyen.

Az eredményről eddig hivatalos értesítés nem érkezett.

Bácskai József, tanárelnök.

Széchenyi Sportkör. A „Széchenyi Sportkör” két éves multra tekinthet vissza. A múlt tanév a kezdet nehézségeivel, főképen a tornaszerek és a sportolás kezdetleges eszközeinek beszerzésével telt el, az 1925–26. tanévben azonban már eredményes szép munkát végzett a Sportkör.

Az alakuló közgyűlés a következő tisztikart választotta meg.

Ifjusági elnök Geiger György IV., Bocskay Zoltán IV. főtitkár, Weisz László IV. pénztáros, Nandrassy János III. alelnök.

Megalakult az atlétikai, torna, football és birkózó szakosztály, amelyek közül különösen az atlétikai és birkózó szakosztály fejtett ki dicséretre méltó munkát. Az atlétikai szakosztály két háziversenyt rendezett az év folyamán; részt vett a Sátoraljaújhelyen megtartott kerületi bajnokságon és a Kisoszt III. kerülete által a nyíregyházi középiskolák számára megrendezett sportünnepélyen. Az iskola által rendezett majális keretében nagyszabású stafétafutást és atlétikai versenyt bonyolított le a helybeli középiskolák és Baross cserkészcsapat részvételével. A szakosztály Burger László IV. vezetésével az egész iskolai év alatt rendszeres tréninget folytatott, ami az iskola versenyzőinek a fenti versenyeken felmutatott eredményein minden dicséretet megérdemlően kitűnik. Különösen megemlítendő a Nandrassy testvérek a súlydobásban, Palitz Pál IV., Burger László IV., Bimbi László III., Biró István I., Lőrinczy II. a futószámokban, Wallrabenstein Frigyes II. és Képes József IV. az ügyességi számokban elért respektábilis teljesítményei. A birkózószakosztály tagjai közül a kerületi bajnokságban Földes Endre III. bajnokságot, Czegle János IV. és Földes Imre I. helyezéseket ért el. Május 13-án a Sóstón rendezett birkózó versenyen pedig Palitz Pál IV. évf. tan. lett első. A football és a torna szakosztály főképen az iskola kebelén belül működött.

A Kisoszt tagjai az év folyamán résztvettek egy hathónapig tartó céllövészeti gyakorlaton s igen szép eredményt értek el. Köszönetet mondunk Muzsay András vezető úrnak, aki nagy szeretettel és ügybuzgalommal végezte fontos kötelességét. Az I. évfolyamból volt 9 a II.-ből 21, a III.-ból 15, a IV. évfolyamból 33, összesen 78. Kollonay Zoltán tanárelnök.

Énekkör. Iskolánk legfiatalabb egyesülete februárban kezdte meg működését Magyar László karnagy vezetésével. Vegyeskört szerveztünk egyrészt a női tanfolyam, másrészt a fiúiskola növendékeiből. A vegyeskarnak volt 18 szoprán, 14 alt leánytagja, továbbá 17 tenor és 16 basszus fiú tagja. A vegyeskar felállítását az a körülmény tette szükségessé, hogy az Orsz. Középisk. Tanár Egyesület Szabolcsvármegyei Fiókja egy dalosversenyt és ünnepélyt rendezett május 8-án és 9-én Nyíregyházán, s ezen már mi is részt óhajtottunk venni. Elismerés a vezető karnagynak, aki a betanítást úgy végezte, hogy rövid három hónap alatt igen szép eredményt értünk el s minden vonalon megállottuk helyünket, ennek elismerése képen iskolánk, s a dalkör vezetője díszoklevelet nyertek.

Hálás köszönetet mondok az ifjusági körök vezetőinek, akik sok dicsőséget szereztek egyetüknek és iskolánknak. Isten áldása legyen jövő évi munkálkodásukon is.

IX.

Tanulmányutak, kirándulások.

Ez évben már tervszerűen hajtottuk végre a tanulmányutak és kirándulások rendezését. Megtettük első külföldi tanulmányutunkat, de rendeztünk több belföldi kirándulást is, hogy tanulóink, tanáraink minél több vidéket ismerjenek meg.

A kirándulásokat előkészítettük. A részletes programot jó előre közöltük a résztvevőkkel, hogy módjukban legyen előtanulmányokat végezni. A külföldi és az egri nyári kirándulásoknál még térképet is kellett nekik készíteniök előre a beutazandó vidékről és a vasutvonalakról. Gondoskodtunk ismertető előadásokról s a visszajövetel után megkivántuk, hogy mindenki írja le benyomásait, tapasztalait egy egy ügyes napló, vagy dolgozat alakjában. A külföldi és az egri kirándulások beszámolóinál még jutalmat is tűztünk ki. A kellőleg elő nem készített, tervszerűtlenül végrehajtott kirándulás sokszor több kárral jár, mint haszonnal. Kilenc kisebb-nagyobb kirándulás — tanulmányut volt ebben az esztendőben. Lássuk időpontban egymás után:

I. Eger—Bükk—Hortobágy 1925. augusztus 11—16. A hatnapos körútról a Nyírvidék augusztus 19-iki száma az alábbiakban számol be:

A nyíregyházi felsőkereskedelmi iskola 89. számú „Turul” cserkészcsapata nagysikerű és igen tanulságos körutat tett az elmúlt héten a Bükk hegységben és a Hortobágyon. A kirándulás vezetője a cserkészcsapat parancsnoka, Margócsy Emil igazgató volt, aki nyárára átvette a csapat vezetését.

A parancsnok vezetésével két kísérő tanár és tizenegy cserkész indult utnak az elmúlt hét keddjén, a délelőtti órákban Eger felé. Egerben az ottani felsőkereskedelmi iskola Eszterházy cserkészcsapata, élén Lénárt János parancsnokkal, aki két éve még Nyíregyházán fejtett ki értékes tanári működést, fogadta a kirándulókat. Egerben az Eszterházy cserkészek látták vendégül igaz szeretettel a Turulokat.

Másnap Eger városát tekintette meg a csapat. Különös figyelmet szenteltek e régi város három monumentális díszének, a Liceumnak, a nagytemplomnak és a várnak. A Liceum impozáns méretezése, ódon hangulata, az ott felhalmozott kulturkincsek gazdagsága, továbbá a nagytemplom fenséges egyszerűsége és áhitatos összhangja, végül a vár a maga emlékeivel, a Dobó sir-emlékkel, Gárdonyi sirjával és a vár tetejéről kinálkozó pompás kilátással mély benyomást gyakorolt a cserkészekre. A szellem e nemes felüdülése után naturalisabb gyönyörök várták a csapatot: a nagy egri borpincében borkóstoló, aztán a nagy uszodának hűsítő hullámai.

Eger megtekintése után a nyíregyházi Turul és az egri Eszterházy csapat társas turára indult a Bükk hegység legszebb részletei felé. Az Eger és a Várhegy alatt elhaladva Felső Tárkányban

pihentek meg a cserkészek, s innen indultak el csütörtökön hajnalban a kilencszáz méternél magasabb Tarkő megmászására. Amíg a Hidegkúti és Vöröskői völgy festői részletein keresztül árnyas erdők alján kavarog az út, vidám nótaszó, élces tréfálkozás járja. Fogadkoznak az egri fiúk, hogy az első meredekebb lejtőnél kifulladászták a nyíregyházi, alföldi gyerekeket. S amint a Vöröskői forrásnál hirtelen előkerül a meredeken emelkedő, sziklás hegyoldal, meg is indul a kapaszkodás fölfelé. Kapaszkodnak tíz percig, husz percig, egy félóráig s a nyíregyháziak még mindig bírlák Végre is pihenőt rendel a kalauz Lénárt János egri tanár. A pihenő után a nyíregyházi fiúk új erővel kapaszkodnak tovább, messze elhagyják az egrieket s jóval hamarabb érnek (!) a Tarkő tetejére, honnan pomás kilátás nyílik a Bükk déli oldalára s a messze elterülő Nagy-Alföldre. A Tarkőről Pallaviczini őrgrof nagy-kiterjedésű vadaskertjében változatos, szebbnél-szebb hegyi tájékon keresztül a csurgói erdészlakhoz vezetett az út. S amíg itt a kirándulók legnagyobb része elcsigázva az eddig megtett harmincöt-negyven kilométeres gyaloglástól heverészik, falatozik, addig a nyíregyháziak között még mindig akad egy egy bátor vállalkozó, akik még azon a napon, alkonyatkor felsietnek a Bükknek kilátással bíró legmagasabb csucsa, a Bálványra, amely az ezer métert megközelíti. A sejtelmes, finom ködfátyolba burkolódzó, hatalmas hegyvonulatok itt feltáruló alkonyati képe talán az egész út leg-szebb élménye.

Csurgón megpihenve pénteken Belpátfalvára gyalogol be a csapat. Itt a cement- és a kőedénygyárat tekintik meg, majd a szarvaskői regényes várrom alatt elhaladva vasuton Egeren és Füzesabonyon keresztül a Nagyhortobágyon szállnak ki.

Minő megragadó ellentét! Az égbenyúló hegyóriások közül alig pár óra alatt a végeláthatatlan pusztaság kellős közepébe, a sziklák fölött lebegő köd sejtelmes világából a puszta délibábjának csalóka képei közé, a zord hegyek komor hangulatából a szabad rónák megnyugtató csendjébe került a társaság.

A hortobágyi halastavaknak, méneseknek, gulyáknak és a sajtgyárnak megtekintése után a híres hortobágyi csárda szolgáltat pihenőhelyül a cserkészeknek. Innen, a változatos, tanulságban gazdag körutat befejezve, vasárnap este érkezett vissza a csapat.

II. *Balsa – Szabolcs – Timár – Rakamaz.* Egy napos gyalog kirándulás 1925. augusztus 23-án Kora reggel indult a kis cserkészcsapat az igazgató és Naményi Gyula vezetése mellett Balsára. Jó hangulatban telt az idő a vonaton, úgy, hogy egyhamar oda-érkeztünk, s innen gyalog mentünk az 5 km-nyire fekvő Szabolcs-földvárhoz, mely 100 év alatt két izben volt végvár is egyuttal, a honfoglaláskor, s a jelen békeszerződés aláírásakor. Rácz Endre cserkész tartott igen érdekes előadást, értékes történelmi és földrajzi tudását árulva el. Ebédünket az 5 km-re fekvő Timár községben fogyasztottuk el a kedves Révész család vendégszerető házában. Hálás köszönet nekik érte. Ebéd után remek fürdés a

Tiszában, majd gyaloglás a Tisza parton Rakamazig, este $1/8$ -kor vidám énekszóval tértünk vissza egy kellemes kirándulás emlékével.

III. *Ujfehértó*. Egy napos gyalog kirándulás szeptember 27-én. Reggel 7 órakor indult a kis cserkészcsapat, körülbelül 30 résztvevővel, az igazgató, dr. Marssó József és Naményi Gyula tanárok vezetése mellett. Az idő is kedvező volt, úgy hogy igen jó kedvben értek 18 km gyaloglás után Ujfehértóra, hol fiú és leánynövendékeink már nagy szeretettel várták és minden előkészületet megtettek, hogy a derék cserkészfiaink semmiben se szenvedjenek hiányt. Képes főszakács nagy segédlettel hozzá fog a pörkölt készítéshez, ami igen jól sikerül. Az ujfehértói tanítványaink annyi süteményt, tortát, gyümölcsöt hordtak össze, hogy kifáradt és kiéhezett cserkészeink sem bírtak velük megbirkózni, s majd a fele megmaradt uzsonára. Az ebéd a kedves Farkas család vendégszerető házában volt, kiknek jószágáról itt is meg kell emlékeznünk. Délután játék, s egyéb szórakozások voltak, majd egy értékes football mérkőzés az ujfehértóiak előtt igen nagy hirnek örvendő USE első csapatával. Az eredmény a cserkészek javára dőlt el s büszkén is tért vissza a csapat $1/28$ órakor vonaton Nyiregyházára, egy kedves nap emlékével. Itt említtem meg, hogy ezek a cserkész gyalogkirándulások mind ingyenesek voltak, a vezetőség gondoskodott a vasuti jegyről, eltátásról, mintegy jutalmazni akarván a derék cserkészek fáradozásait.

IV. *Debrecen*. Egy napos kirándulás október 6-án, az október 6-iki gyászünnepély és a Csokonay ünnepéllal kapcsolatban. Reggel $1/27$ -kor indult iskolánk összes növendékeivel és tanáraival négy külön kocsiban. A délelőttöt a két ünnepség töltötte ki, melynek végeztével megnézték növendékeink a Bikában elhelyezett igen értékes kertészeti kiállítást. Délután két részre oszlott a csapat. Külön mentek a fiúk, s külön a lányok. A fiú növendékek a textil- és a Falk-féle kefégyárat nézték meg. Mig a lányok kimentek a Nagyerdőbe, hol a klinikák megtekintése után kiélvezték Debrecennek ezt az igen kedves kiránduló helyét. Este $1/28$ -kor tértünk vissza a debreceni kirándulásunkról, amelyre azt hiszem sokáig fognak visszaemlékezni a résztvevők, mert hisz egy fegyelmi esetből kifolyólag egv hónapig tartó általános szobafogság követte a kirándulást, mely idő alatt összes növendékeink el voltak tiltva a mozik, színházak, előadások látogatásától és iskolai elfoglaltságukon kívül otthon kellett tartózkodniuk.

V. *Kemecse*. Egnapos gyalogkirándulás november 15-én, melyről a Nyirvidék november 20-iki száma alábbiakban számol be:

A felsőkereskedelmi iskola Turul cserkészcsapata második gyalogkirándulását vasárnap rendezte. Hét órakor indult a 30 jókedvű cserkész Margócsy Emil igazgató és dr. Marssó József tanár vezetése mellett. Vidám ének és trombita szó mellett haladt a kis csapat a még csendes utcákon ki a kemecsei országútra. Szitált az eső is, de a cserkészfiuk bizakodtak, hogy majd a határban, künn szép lesz az idő, s úgy is lett. Még a nap is kisütött, megmutatta mosolygó arcát, mert tetszett néki a jókedv-

ben menetelő társaság. Szinte pihenés nélkül fél 11 óra után már Kemecsen voltak, hol a legmelegebb fogadásban volt részük. Szilva főbíró jószívuságából egy birka került terítékre, mely igen ízlett az ifjaknak, úgyhogy már mérsékelt étvággal fogyasztották el a maguk készítette mákoslaskát. Délután két órakor a kemecseiek válogatott csapatával labdarugó mérkőzés is volt, mely 3—2 eredménnyel a kemecseiek javára végződött. A cserkészek csak abban próbáltak mentséget találni a veszteségre, hogy ki voltak a gyaloglástól fáradva, talán volt is egy kevés igazuk. Négy órakor a kemecsei levante egyesületbe mentek el a cserkészek. A református elemi iskola udvarán gyülekezett a több mint száz főnyi levante. A cserkészek különféle cserkészjátékokat mutattak be, majd az iskola teremben rendeztek egy kis rögtönzött ünnepélyt. Volt énekszám, szavaltat, monológ, zene s a kemecsei lányok oly kedvesek voltak, hogy egy-egy virágcsokrot adtak a szereplőknek. A leventékhez Képes rajvezető tartott igen lendületes beszédet, rámutatott a cserkészek és a leventék közös céljára, hogy hogy kell összefogva dolgozni a szebb, az eljövendő Nagymagyarorszáért. A kemecseiek nevében Vitéz ref. lelkész válaszolt, igen lendületes, izzó hazafiságtól áthatott beszédben, megköszönte a cserkészfiuk ügyeskedését.

Az előadás után a cserkészek a kemecsei Nemzeti Színház-Mozgóba mentek, hol Mikecz Gábor igazgató külön előadást rendezett a cserkészeknek, sőt a mozigépek szerkezetével is megismertette őket. A cserkészfiuk egy igazán kellemesen eltöltött nap emlékével távoztak, boldogok is voltak, mert mint mondták még sohasem történt meg velük, hogy szereplésükért virágcsokrokat kapjanak. Este hét óra után vonatra szálltak, még sokáig integettek az őket kikísérő kemecseieknek, s vidáman énekeltek:

*Ne sirjatok kemecsei lányok,
Vissza jövünk még hozzátok,
Valaha, valaha, — vagy soha.*

VI. Budapest—Wien—Semmering—Velence—Pöla—Abbázia—Fiume—Budapest tiznapos külföldi tanulmányút, melyről dr. Marssó József a kirándulásban buzgó segítőtársam Értesítőnk más helyén külön cikkben számol be. Ezúton is hálás köszönetet mondok neki fáradozásáért s a siker érdekében időt s munkát nem kimélő tevékenységéért.

VII. Budapest. Négynapos kirándulás május 21—24-ig a pünkösdi gyorsíróversennyel kapcsolatban. Kár, hogy a versenyen való részvétel nem volt kellőleg előkészítve, így csak az utolsó héten fogott hozzá Bácskai József vezetőtanár a szervezés munkájához. Gyorsíróink igen kényelmetlen szállást kaptak egy tanterem padlózatán elhelyezett szalmácskán, úgy hogy meglehetősen fáradtan vettek részt a versenyeken. A jövőben pár hónappal előtte hozzáfogunk a kirándulás és a versenyen való részvétel megrendezéséhez. Növendékeink, körülbelül 18-an, voltak a vásárcsarnokban, a Dunaparton, a Várban, a Képviselőházban, a Városligetben. Sok idejük nem volt a versenyek miatt, az időjárás sem volt kedvező.

VIII. *Miskolc—Aggtelek—Diósgyőr.* Háromnapos kirándulás június 2—4. A 39 főből álló csapatot Kollonay Zoltán és dr. Marssó József vezették. A kirándulásról Kollonay Zoltán vezető tanár a következőkben számol be:

Utazásunk minden perce lekötötte a kirándulók figyelmét. Már utunk kezdetén türelmetlenül várták a közelgő hegyeket s mikor vonatunk a tokaji hegyek lábához ért, tekintete távol a magyar hegyekre szegeződött, nem törődve az indulásunkkor még napfényes meleg idő megváltozásával, esővel, zivatarral Szerencsen átszállva a déli órákban érkezünk meg a miskolci pályaudvarra, hol Hegedüs Sándor felső keresk. iskolai tanár várt bennünket. Egy órai szórakozás után indult tovább vonatunk Szin felé. Már nem haladtunk olyan gyorsan. Mintha a vonat tudta volna, hogy Szabolcs fiait viszi, kik minden hegyet, sziklát, völgyet meg akarnak nézni. Egymásután jelennek meg s tűnnek el a hegyek kristályvizű patakjai. Délután 5 órakor érkezett meg vonatunk Szin állomására, hol a kirándulók nagy örömmel bucsuztak el a vonattól s készültek kirándulásunk első napjának szebb, de nehezebb részére, mert 18 km. gyalog ut várt reánk. Csapatunk minden tagjának az arcán boldogság s öröm sugárzott. Gyorsan haladtunk előre. A csapkodó eső nem bánt bennünket. Hegyek, völgyek, falvak maradnak el mögöttünk. A fáradságot nem érezzük, mert győz bennünk a vágy, hogy eljussunk szegény Csonka-Magyarország legszebb természeti kincséhez az aggteleki barlanghoz. Vágyunk teljesült is, mert 3 és félórai gyaloglás után zuhogó esőben megérkezünk az aggteleki menedékházhoz. Itt már vártak bennünket. Tókos nagytiszteletű ur, a barlang gondnoka, minden előkészületet meg tett. A fekvő helyek már készen voltak, a fiuk azonban, mintha csak rövid sétautat tettek volna, fáradságot nem éreztek s nehezen tértek nyugovóra.

Másodiknap reggel már a hajnali órákban mindenki felkelt. A felkelő napot akartuk látni s menni az előttünk sötétlő barlangba. Délelőtt 10-kor indult a csapat. Első pillanatra bizonyos félelem szállott meg bennünket s eszünkbe juttatta azokat, kik egész életüket a föld sötét mélyében töltik. A növekedőfélelem azonban hirtelen eloszlott, amikor elébünk tárult a természet végtelen nagy csodája. Le sem írható ennek a hatása. Szebbnél-szebb természeti alkotások tárulnak fel szemeink előtt. Nem győzzük azokat csodálni. De haladnunk kell, mert vezetőnk víz bennünket csodásabb és csodásabb cseppkőképződményekhez. A barlangban 6 km. utat tettünk meg. Négy órát töltöttünk a föld sötét mélyében, mikor 288 lépcső felvezett bennünket a már oly nagyon óhajtott napfényre. A barlangot elhagyva rövid pihenőt tartottunk s aztán a természet csodálatos hatalmának érzetében ismét elindultunk, hogy az első nap megtett utat megismételjük s eljussunk Szin állomásához. Szinből elindult vonatunkkal este 8-kor érkezünk Miskolcra, hol Simon Sándor keresk. iskolai igazgató várt bennünket s bevezetett a vezetése alatt álló kereskedelmi iskolába, hol el voltunk

szállásolva. Szállásunkon a fiuk már fáradtak voltak, miért hamar nyugovóra tértek.

Harmadik nap reggel már a kora órákban megjelen Simon Sándor igazgató ur, hogy kalauzolja bennünket, s míg a Diósgyőrbe induló villamosunk megérkezik a város nevezetességeit bemutassa. Rövid idő alatt megnéztük az avasi ref. templomot, Kossuth Lajos szobrát, a Kereskedelmi és Iparkamara palotáját, városházát, Szemere Bertalan szobrát, a törvényszéki és pénzügyi palotát és az épülő nőkereskedelmi iskolát. Az igazgató ur szép magyarázatokkal ismertette a bemutatott nevezetességeket, amiért ezuton is hálásan mondunk köszönetet szívesességéért. Villamosunk megérkezett s Diósgyőrbe mentünk. A gyönyörű Szinva völgyében szebbnél-szebb hegyek emelkedtek fel előttünk. Sziklák emelkednek, melynek oldalában a barlangok sötétén ásitának, majd kitárul a völgy fehér házikkal, ez Hámor község. Utunk a községet megkerülve magasra emelkedik s hirtelen meglepetésszerűen a Szinva és Garadna völgyek összetorkolásánál pillantjuk meg a Bükk igézően szép hatalmas tavát. A sötétzöld színű mély tavat zöld erdőkoszoru övezi, mely összeolvadni látszik a tó sötét tükrével. Időnk nincs. Nem gyönyörködhetünk soká a természet fenséges szépségében. Vissza kell mennünk. A villamos vár bennünket, hogy visszavigyen a vasgyárba, mert ezt is megakarjuk nézni. A fink már sokat gyalogoltak, 14 km.-t tettek meg, de azért frissen mennek, mert ők látni és tudni vágnak. Meglepetve nézik a nagy gyártelepet, a gyárvárost. A gyárigazgató előzetes engedélyével vonulunk be a gyártelepre, hol 2 hivatalnok, ki a gyár igazgatótól lett kirendelve, vár bennünket, hogy ismertesse s magyarázattal szolgáljon a fiuknak.

Kedves vezetőink igyekeztek mindent bemutatni és megmagyarázni a rövid 2 óra alatt, amitt a gyárba töltöttünk. Meg is tekintettük a gyárnak minden érdemes részét, a hatalmas villamos központot, ó- és uj hengerdét, Martin-féle olvasztókemencét, nagy- és kis kazán művet, vasöntődét.

A vasgyár megtekintése után a gyártelep nagy vendéglőjébe mentünk, hol a megrendelt ebéd várt reánk, melynek elfogyasztása után igyekeztünk eljutni a miskolci főpályaudvarra, hogy a hazainduló vonatot elérjük és így este a reánk váró kedves hozzátartozóknak elmondhassuk mit láttunk és tanultunk. Értékes, kedves napok voltak.

IX. Rétköz. A III. évfolyam egynapos kirándulása június 18-án dr. Marssó József osztályfőnök vezetésével. Reggel indultak a kisvasuton, s megérkeztek után az ottani kender- és kötélgyárat nézték meg, azután bejárták az Odescalchi uradalom földjeit és majorságait, igen sok és értékes tapasztalatra téve szert.

A jól sikerült kiránduláson a növendékek az uradalom vendégei voltak. Soltész Aladár jószágigazgató urnak e helyen is köszönetet mondunk a szíves vendéglátásért.

X.

Tudnivalók a jövő iskolai évre.

Felvétel. Felső ker. iskolánk I–IV. évfolyamába a tanulók felvételét és beírását június 30., tovább július 1–3 án délelőtt 10–12 óráig eszközöljük. Az I. évfolyamba oly tanulók vétetnek fel, kik a gimnázium, reáliskola vagy polgári iskola négy alsó osztályát minden tantárgyból (a latin nyelvtől eltekintve) sikerrel elvégezték. A felvételnél a tanuló tartozik állami anyakönyvvezető hivataltól kiállított születési és újraoltási bizonyítványt, valamint a szülők által aláírt felvételi nyilatkozatot beadni.

Figyelmeztetjük a t. szülőket, kik gyermekeiket iskolánkba óhajtják adni, hogy egy osztályba legfeljebb 40 növendéket vehetünk fel a jelentkezés sorrendjében, úgy, hogy a tanév elején beiratkozások csak abban az esetben tartatnak meg, ha még üres hely lesz. Ez az esetleges beiratkozás szeptember 1–3. án lesz d. e. 10–11 ig.

Fizetendő díjak. Minden tanuló fizet a beiratkozáskor 16 pengő felvételi díjat. A tandíj az egész évre 160 pengő, mely két részletben fizetendő, a fele beiratkozáskor, a másik fele február 1. én. Az igazgató adhat, benyújtott kérelem esetén engedélyt a tandíjnak kisebb részletekben való fizetésére. A kimaradt tanuló is köteles az egész évi tandíjat megfizetni. A befizetett díjakat vissza nem térítjük.

Tandíjmentesség Jó előmenetelű, szegénysorsu növendékek tandíjmérséklést kaphatnak, melynek nagysága bizonyítványától függ. Jelesrendűek félévénként csak 10 pengőt fizetnek. Tisztviselők gyermekei, valamint hadiárvaik előnyben részesülnek. A kellőleg felszerelt kérvények a beiratással egyidejűleg nyújtandók be az igazgatóhoz. A tanári kar a kérvényeket csak az októberi intő-róvó értekezlet alkalmával bírálja el. Intésrovásban részesült vagy javítóvizsgát tett növendék abban a félévben semmiféle kedvezményben sem részesülhet.

Vidéki tanulók elhelyezésénél az igazgató készséggel meg segítségére a szülőknek. Forduljanak hozzá bizalommal. Minden vidéki növendék tartozik a beiratkozásnál három lakásigazolványt beszerezni s a lakásfelvételnél azt három példányban kiállítani s a szülővel és a szállásadóval aláíratni. A három példányból egy marad a szállásadónál, egy a szülőnél és egy az osztályfőnök utján az igazgatóhoz kerül. A lakásigazolvány egy mindenre kiterjedő szerződés a tanuló és a kosztadó között, amely azonkívül tartalmazza a legszükségesebb tudnivalókat is úgy a szülők, mint a kosztadók részére. Ez esztendőben vezettük be ezt az új rendszert, mely igen jónak bizonyult, mert egyszeriben megszüntette azt a sok vitatkozást, perlekedést, amely az előző években a szülők és a kosztadók között volt.

Idegen nyelvek tanítása. Iskolánkban az első, harmadik és a negyedik évfolyamban a francián kívül növendékeink az angol nyelvet is tanulhatják, mint második kötelező nyelvet. A beiratkozáskor a szülők írásban nyilatkoznak, hogy a francia vagy az angol nyelvet óhajtják választani s az igazgató mindaddig, amíg a huszas csoport be nem telt, figyelembe is veszi a kívánságokat. Ezért is kívánatos a beiratkozást mielőbb eszközölni.

Magántanulók. Azok, akik a felső ker iskolát magánuton óhajtják elvégezni, forduljanak az igazgatóhoz, ki minden tekintetben felvilágosítást nyújt. A kérvényeket lehetőleg szeptemberben kell beadni.

A javító és pótló vizsgálatokat augusztus 31-én reggel 8 órakor vesszük fel.

A tanév kezdete. Az iskola ünnepélyes megnyitása és a tanítás megkezdése szeptember 4-én szombaton d. e. 9 órakor lesz, mely időpontban minden növendék tartozik pontosan megjelenni.

Állásközvetítő irodát is állított fel iskolánk, mely az igazgató vezetése alatt áll. Az iroda bevált, növendékeinket igen előnyösen tudtuk elhelyezni.

Mire képesít a felső ker. iskola elvégzése? A felső ker. iskola négy évfolyamának elvégzése után a növendékek érettségi vizsgát tesznek s ennek végeztével megkapják az érettségi bizonyítványt, mely elsősorban is az egyéves önkéntességre jogosít. A végzett növendékek jó elhelyezést nyerhetnek a bankoknál, biztosító intézeteknél, különböző ker vállalatoknál. Mehetnek mint tiszték a vasúthoz, postához, adó- és vámhivatalhoz, pénzügyigazgatósághoz. Lehetnek jegyzők, látogathatják a keresk. főiskolákat, tanárképzőt, gazdasági akadémiát, közgazdasági egyetemet.

Figyelmeztetés. Iskolánkban a mulasztásokat szigoruan ellenőrizzük. A betegség miatt otthon maradó növendék szülője vagy kosztadója tartozik a betegséget az osztályfőnöknek, vagy az igazgatónak *azonnal* bejelenteni. Utólagosan nem igazolhatjuk a mulasztást, ha az nem volt előre bejelentve.

Vidéki növendékeinknek kéthetenként kell írni szüleiknek levelet. Az igazgató hozzáfűzi megjegyzéseit. A „jó“ és mások és testvérek eltüntetik gyakran a szigorú apák elől ezeket a leveleket s így önmaguk hibás szeretetből hozzájárulnak fiuk rossz tanulmányi eredményéhez. Tessék a szülőknek az elmaradó leveleket számonkérni.

Iskolánknál délután tanítás csak kivételesen van, cserkész őrsi összejövetel csak egyszer hetenkint. Szigoruan ügyeljünk, hogy a növendékek töltsék a délutánt komoly tanulással s követeljük tőlük az iskola pecsétjével ellátott órarendet.

A jövő tanévben szigoruan kerestül visszük tanári karunk azon határozatát, hogy a gyengén tanuló, megbukott, intéstrovást érdemelt növendék nem lehet cserkész, de nem lehet

tagja a sportkörnek, énekkarnak. Nem szerepelhet az önképző-körben. Nem tanulhat gépirást. Felkérjük a szülőket, hogy ezt vegyék tudomásul és gyengén tanuló gyermeküket szorítsák a tanulásra.

Az igazgató hivatalos órája hétköznapokon d. e. 10—11-ig van s a legnagyobb készséggel áll a szülők rendelkezésére. Ez uton is arra kéri azonban a szülőket, hogy iskolai ügyekben lakásán ne keressék fel, mert ő ott nem adhat felvilágosítást. Az igazgatói iroda telefonszáma 4—61, míg Eötvös-u. 11. sz. a. lakásának telefonszáma 4—60.

XI.

Az egyéves női ker. szaktanfolyam.

A felső ker. iskolával kapcsolatos egyéves női ker. irodai szaktanfolyamra az idén is nagy számmal iratkoztak be növendékek. Oka ennek az, hogy a szülők látják a gyakorlati életből, hogy a tanfolyam elvégzése biztos megélhetési lehetőséget nyújthat. A tanfolyamon leányaik egy év alatt megfeszített munkával ugyan, de elsajátíthatják mindazokat az ismereteket, amelyekkel bankokban, kereskedelmi irodákban, mint kisebb munkakört betöltő alkalmazottak ugyan, de megfelelő jövedelemre tehetnek szert és nemcsak könnyíthetnek szüleik nehéz anyagi helyzetén keresményükkel, de fenn is tarthatják magukat.

A tanfolyamra beiratkozott és az évvégi vizsgára állott 35 növendék. A tanítást a rendes időben kezdtük meg s folyt a keresk. iskolával egyező szünetektől eltekintve június 19-ig. Június 21—24-ig voltak az írásbeli vizsgák. A szóbeli vizsga, melyen Kardos István kulturtanácsos ur elnökölt, június 26-án volt, megfeleltek valamennyien, de kiváló jó tanuló ebben az esztendőben egy sem volt. Az évvégi ünnepély és a bizonyítvány kiadása június 29-én történt.

Az igazgatói teendőket a felső ker. iskola igazgatója látta el, ő tanította a ker. számtant, Domány Sándor a könyvvitelt és levelezést, Reguczky Ilona a földrajzt, dr. Marssó József a magyart, Naményi Gyula a szépirást, gépirást, gyorsírást s ő volt a tanfolyam jegyzője is.

Az egyéves női tanfolyam tanulói résztvettek az iskolai ünnepségeken, a debreceni kiránduláson. A szegénysorsuak segélyben részesültek a Segélyező Egylet részéről s kiélvezték mindama előnyöket, amit rendes tanulóinknak nyújtottunk. Az önképzőkörükben legtöbbet szerepeltek és kitűntek Lépy Irén és Márton Erzsébet.

Jelentés a „Nagy Sándor Gyorsírókör“ működéséről. A tanfolyam legtöbb óraszámú (heti 6 órában tanítjuk) legfontosabb tárgya a gyorsírás, amelyet nemcsak az órák keretében, de azonkívül gyorsíróköri órákon külön is tanulunk, mivel a minden év

tavasán tartandó gyorsíróversenyen az egyéves női tanfolyam részt szokott venni s azon eddig még minden évében kitűnően szerepelt. Tavaly a miskolci, debreceni s a budapesti versenyeken igen nagy számmal vett részt s pl. a budapesti országos versenyen Rubin Ibolya a 160 szótagon a második lett. Az idén a nyíregyházi kerületi versenyen az osztály minden tanulója részt vett s igen szépen megállotta a helyét. A Gyorsírókör fennállása óta legszebb eredményt elérő tagja eddig Friedmann Irán, aki 200 szótagon adott be jó dolgozatot. A szabatos írásu pályázaton is sokan nyertek. A szabatos vitairási pályázaton a következők nyertek. Az egész országban a 4-ik lett: Komlós Magda. Könyvjutalmat kaptak: Almássy Kató. Artner Magda, Hogyan Margit, Palitz Ilona és Szabó Ilona.

A Kör legszebb eredményt elérő tagjai az idén: Grünfeld Anna, Szabó Ilona, Hogyan Margit, Palitz Ilona, Révész Lily, Klein Rózsi, Grosz Olga, Hetey Irma, Farkas Margit, Komlós Magda.

A *tanulók névsora*: Almássy Katalin, Artner Mária, Auspitz Rózsi, Badó Erzsébet, Balogh Piroska, Bihari Vilma, Dóbis Gizella, Farkas Margit, Fekete Erzsébet, Fehér Margit, Gönczy Erzsébet, Grosz Olga, Grünfeld Anna, Hetey Irma, Hogyan Margit, Kállay Anna, Klawter Erzsébet, Klein Rozália, Kohn Ilona, Komlós Magda, König Mária, Lépy Irén, Márton Erzsébet, Palitz Ilona, Révész Lili, Ruhman Lenke, Stern Magdolna, Stern Irén, Sutka Jolán, Szabó Ilona, Szarvas Mária, Szánthó Jolán, Szilágyi Erzsébet, Vasskó Irén.

A 35 növendék közül: r. kath. 4, ref. 8, ág. h. ev. 8, g. kath. 2, izraelita 13. A 14. életévét betöltötte 8, a 15-et 10, a 16-at 10, a 17-et 4, a 18-at 2, a 19-et 1. Helybeli 26, vidéki 8, más megyebeli 1.

Tudnivalók az 1926—27. tanévre. Az egyéves női tanfolyamra a beiratkozás csak június 30-án, július 1 2 3-án lesz. Figyelmeztetjük azon szülőket, akik leányaikat a tanfolyamra akarják beírni, hogy szeptemberben nem lesz beiratkozás s akkor már csak külön engedéllyel vehető fel növendék a tanfolyamra. A tanfolyamon a beiratkozás díja 16 pengő, tandíj 160 pengő, mely két részben fizetendő. Szegénysorsú növendékek folyamodhatnak a tandíjnak kisebb részletben való fizethetéseért. Jeles, jó előmeneteli szegénysorsú növendékek tandíjmérséklésben részesülhetnek. A tanfolyam befejezése vizsgával történik, mely két részből áll, írásbeliből és szóbeliből. A vizsgadíj ezidőszerint a VKM. rendelet alapján 40 aranykorona. Felvilágosítást készséggel ad hétköznapiakon 10—11 ig a tanfolyam igazgatója.

Használandó tankönyvek az 1926—27. tanévben.

I. évfolyam.

Dr. Bakács—dr. Vincze : Magyar olvasókönyv. I.
 Kerekes—Komáromy : Történelem. I. 8. kiadás.
 Simonyi Jenő : Földrajz.
 Szathmáry László : Áruismeret. I.
 Dengl—Bakács—Heinrich : Német gyak. és olvasókönyv. I.
 Laczkó—Honti : Francia nyelvkönyv. I. (Csak a francia csoportnak)
 Yolland—Kundt : Angol nyelvtan és olvasókönyv. I. (Csak az angol csoportnak.)
 Trautmann—Kuntner : Ker. alapismeretek.
 Emődi—Szőke : Természettan.
 Dengl János dr. : Levelező gyorsírás.
 Kogutovicz—Márton : Ker. isk. atlasz. (Mind a négy évre.)

II. évfolyam.

Gálos—Pallós : Poetika.
 Schack—Hauser : Német olvasókönyv. II. 10. kiadás.
 Kerekes—Komáromy : Történelem. II. 7. kiadás.
 Simonyi Jenő : Földrajz. II.
 Szathmáry László : Áruismeret. II.
 Emődi—Szőke : Természettan.
 Dr. Dengl János : Vita gyorsírás.
 Trautmann—Kuntner : Ker. alapismeretek.
 Laczkó—Honti : Francia nyelvkönyv. II.

III. évfolyam.

Pintér Jenő : Magyar irodalom története.
 Schack—Wirker : Német ker. levelező.
 Schack—Hauser : Német olvasókönyv.
 Laczkó—Honti : Francia ker. nyelvkönyv és levelezés. I.
 (Csak a francia csoportnak.)
 Yolland—Kundt : Angol nyelvtan és olvasókönyv. I (Csak az angol csoportnak.)
 Kerekes—Komáromy : Történelem III.
 Simonyi Jenő : Földrajz. III.
 Szathmáry László : Áruismeret. III. évf. számára.
 Vadas—Jablonkay : Jogismeretek. I.
 Bárczy—Wildner : Közgazdaságtan.
 Havas—Bogyó : Logaritmustábla és táblázatok.
 Jónás—Schack : Magyar ker. levelező. III.

IV. évfolyam.

- Császár—Gálos : A magyar irod. története. II.
 Schack—Wirker : Német ker. levelező.
 Schack—Hauser : Német olvasókönyv. III.
 Laczkó—Honti : Francia ker. nyelvkönyv és levelezés. II.
 (Csak a francia csoportnak.)
 Volland—Kundt : Angol nyelvtan és olvasókönyv. (Csak az angol csoportnak.)
 Dr. Rózsa : Angol ker. levelező. (Csak az angol csoportnak.)
 Simonyi Jenő : Földrajz. IV.
 Kerekes György : Történelem. IV.
 Szathmáry László : Áruismeret. IV. évf. számára.
 Vadas—Jablonkay : Jogismeretek. II.
 Bárczy—Wildner : Közgazdaságtan.
 Bogdyó—Havas : Logarítmustábla és táblázatok.

Az egyéves női ker. irodai szaktanfolyamon.

- Koltay—Zilahy : Magyar olvasókönyv.
 Schack—Wirker : Kis. kereskedelmi levelező.
 Kerekes—Komáromi : Földrajz.
 Kovács Alajos : Népszerű gyorsírás. Nagy Sándor rendszerű, legújabb kiadás. (Használt nem jó.)
 Jónás—Kárpáti : A gépírás tankönyve.
-